M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Tekintetes titoknok úr!

A folyó hó 8án hozzám intézett fölhívás folytán szerencsém van Greguss Gyula lev. tagnak: „A tágulás törvényé-ről, névszerint a víznél" czímű értekezésére vonatkozólag vé-leményemet ezennel kifejezni.

Szerző azon állítását, melyszerint az általa lehozott egyenlet a víz tágulásának valódi törvényét képviselné, nem találom ugyan kellőleg indokoltnak, értekezését mind-azon által, további fürkészésekre buzdító tartalmánál és a valódi törvénynek figyelemébresztő megközelítésénél fogva, teljesen méltónak vélem arra, hogy az a M. Tud. akademia Értesítőjé-be fölvétessék.

Megkülönböztetett tisztelettel

Buda. 1866. Május 14én

Tekintetes Úrnak

alázatos szolgája

Szily Kálmán

339./I. Érk. máj. 16. 1866.

339/1866

II

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Méltóságos kellemesi Meltzer István, kir. tábla elnökétől úrtól a Magy. Akadémiának ajándékozott könyvek. Bejelentés végett.

1. Journal du Palais. Recueil le plus complet de la Jurisprudence française. Tome 1–76. = 1791–1865. Paris. — Octavo.

2. Journal du Palais. Répertoire général. Tome 1–13. – meg: Supplément. Tome 1–2. — Octavo.

3. Loix Annotées ou Loix, Décrets, Ordonnances etc. Avec notes par Ait. Carette. 1-re Série 1789–1830. 2-de Serie 1831–44. = 2 Kötet Quarto.

4. Journal du Palais. Loix, décrets, réglements et instructions d'intérêt général, suivis d'annotations. Tome 1–9. 1845–1860. Meg: 1861. 62. 63. 64. = 4. füzet. — Octavo.

5. Journal du Palais: Bulletin des décisions en matière d'enregistrement etc. Numéros 1–50. Année, 1851–1864. = 1. Köt. octavo.

6. Journal du Palais. Jurisprudence administrative Tome 1–14. = An VIII. – 1864. (A 14. tome nak 1–4. honaira ja van meg).

7. Sententiae Curiae Regiae 1812–1849.
Mg: 1861–62. — 26. kötet folio.

A fentírt könyveket a magyar Akad. Könyvtárába átvettem.

Pest 22. Maji 1866.

Budenz József
alkönyvtárnok.

Tekintetes
Arany János
M. Ak. titoknok úrnak

342
I.
vettem máj. 23. 1866.

Méltóságos Báró,
akademiai Elnök úr!

A magyar tud. akademia könyvtárának következő két gyüjteményes munkával bátorkodom kedveskedni:

1ör a magyar királyi udvari főtörvényszéket összes itéleteivel 1812től kezdve 1862ik be, zárólag. Ez utóbbi évvel az itéletek önálló kiadása megszünt.

2or A párisi Le palais folyóirattal, mely magában foglalja a franczia törvénykezésre vonatkozó törvényeket, rendeleteket, végzeményeket s.t. 1791től a legujabb korig.

Fogadja az öszehasonlító jogtudomány némi anyagaiul a m. t. Akademia ezen csekély adományt szivesen, Méltóságod pedig kifejezését azon kitünő

tiszte-

tiszteletnek, melyel változatlanul mara-
dok

Méltóságodnak

Pesten 1866 pünkösdhó 20án

alázatos szolgája
kellemesi Melczer István

345. / I. Átvettem máj: 24. 866

ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET

75, 1866.

Méltóságos Igazgató Tanács!

A testvéri rokonszenv hő érzelme, a melynek idő szerinti jeléül a Méltóságos Igazgató Tanács az Erdélyi muzeum-egyletnek az Akadémiai új palota megnyitásának emlékére vert érem egy arany példányával kedveskedni sziveskedett, ez egyletet első keletkezésétől fogva lelkesitette, és valamint a muzeum-egyletnek, mint kiskoru testvérnek, testvéri szeretetét a nagykoruságát oly dicséretesen kivívott Akadémia irányában az őszinte tisztelet nemesitette, ugy fokozza a jelen perczben a legmélyebb hála benső érzete, a melyet a Méltóságos Igazgató Tanács azzal a nagylelkü eljárással költött fel benne, a melynél fogva az Erdélyi muzeum-egyletet ily belbecs, kitünő szépség és kiváló ritkaság által egyaránt kitünő adományával a rokon irányu testületek közt oly fényesen kitüntette.

Minél kevésbbé hizeleghet magának a muzeum-egylet azzal, hogy akár a nemzeti közmivelődés és tudományos haladás körül átalában, akár a Magyar Tudományos Akadémia iránt különösen szerzett érdemei szerezték volna meg számára e valóban nagyszerü kitüntetést, annál inkább érzi magát hálára kötelezve, és a midőn a Méltóságos Igazgató Taná-

csot kéri, hogy hálaérzetét oly gyengén tolmácsoló e kevés és őszinte sorokat szivesen fogadni méltóztassék, egyszersmind megragadja az alkalmat, hogy magát és az általa alapitott nemzeti közintézetet a Magyar Tudományos Akadémia oly nagylelküen tanusitott testvéri érzelmeibe továbbra is ajánlja.

Az igazgató választmány üléséből.
Kolozsvártt május 15-kén 1866.

Mikó Imre
elnök.

Szmáky Henrik
titkár.

A Magyar Tudományos Akademia Méltóságos
Igazgató Tanácsának

Pesten.

346/9. Érk. máj. 24. 1866.

Az Erdélyi Múzeum egylet köszöni a palota-megnyitási aranyérmet.

A színészeti tanoda főigazgatójától.

Tekintetes Ur!

1865 évi Január 15én $\frac{17}{k.k.}$ sz. a. a T. Magyar Tudományos Akademia jegyzője, és akkori helyettes titoknoka, Csengery Antal ur értesítette a színészeti tanoda igazgatóságát, hogy a Magyar Nagy Szótár füzetei a T. Akademia nagylelkű határozatánál fogva intézetünknek ingyen adatnak, és mindig a titoknoki hivatalban vehetők át; ugyanakkor meg is kaptuk a Szótár addig megjelent 12 füzetét.

Van szerencsém a Tekintetes Urat tisztelettel felkérni, hogy az azóta megjelent füzeteket ezennel elküldeni ne terheltessék.

Pesten, 1866 évi Május 26án.

A Tekintetes Urnak

alázatos szolgája

Gr. Festetics Leo

a színészeti tanoda főigazgatója.

3555/9. Ért. máj. 28. 1866

A fénészeti tanoda főigazgatójától

Tekintetes

Arany János Urnak,

a M. Tudományos Akademia Titoknokának

tisztelettel

Pesten.

Fő Tisztelendő, s Tudós Úr!

Folyó hó 14ről 47/866 sz. a. vett igen becses sorai folytán van szerencsém ide mellékelten néhai Öreg Atyám-hoz Chernelházi Chernel Dávidhoz – ki a' Kőszegi Dunántuli Kerületi Táblának előbb Ülnöke, utóbb Elnöke s Udvari Tanácsos volt – intézett leveleket megküldeni, jelesen: Horváth Ádám költőnk két

4. db sajátkezű, Kiss János költőnk hason egy levelét, és ugyan Öreg Atyámhoz szólló költeményét; – örülve, hogy ezekkel a' M. Akademiának szolgálhatok.

Többire magamat ajánlva, hazafiúi tisztelettel maradtam

Tekintetes Uraságodnak,

Csab Rendeken, Majus 25én 1866.

alázatos szolgája
Chernel Ignácz

357/9. Lessen máj: 28. 1866.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Főméltóságu Bibornok, s Herczeg-Primás Úr!
Kegyelmes Uram!

A Magyar Tudományos Akadémia kebelében létező archaeologiai bizottságnak értésére esvén, hogy a Főméltóságod püspöki megyéjében eső, Hont megyei Csalomia község lakói, a temetőjökben fenálló Árpádkori templomot leakarják bontani oly szándékkal, hogy a faluban épülő új templomhoz anyagot nyerjenek; mondott bizottság fölkért engemet, hogy e történeti nevezetességü egyház épület semmivé tétele meggátlásáért Főméltóságodnál esedezném; annyival inkább, mert a csalomiai plebánia már a XII. században említtetik; mert e jószágot, mely az előtt a Hunt-Pázmán híres nemzetség Csalomiai ágának ősi birtoka volt, Lambert egri és Zoyslaus váradi püspök adá az egyháznak; és így e historiai nevezetességü templom lerontása ismét a vandalismus és kegyeletlenség bélyegét nyomná nemzetünkre, mikép a mult nyár folytán

ugyanazon

358/1866

ugyanazon megye Felső-Tur helységének katholicus temploma, faragott kőből álló románkori tornyával együtt, lebontatott hogy újabb épületnek szolgáljon anyagúl.

Midőn tehát, a bizottság okai tekintetbe vételével, Fő~~méltóságodat~~ magasságodat alázatosan felkérni szerencsém van, hogy e senkinek útban nem álló, nem oly tetemes anyagával pedig az új épitkezést csak kevés mértékben előmozdítható régi templom szétrombolását egy sürgetően kiadandó rendelet által meggátolni méltóztassék,

Mély tisztelettel öröklök

Pest, május 1866.

Herczegségednek

alázatos szolgája

a M. Akadémia elnöke

46/1866.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Méltóságos Báró-Elnök Úr!

Értésére esvén az Archaeol. Bizottságnak, hogy Hont megyében fekvő Csalomia helység lakói, területükön fennálló Árpádkori templomukat azon szándékkal akarják lebontani, hogy a falukban épülő új templomhoz anyagot nyerjenek, a Bizottság honfiúi kötelességének tartja Méltóságodat tisztelettel megkérni: Kegyeskedjék Ő Eminenciájánál Országunk Primásánál mint megyés Püspöknél mielőbb erélyes lépéseket tenni, nehogy ezen vandalismus és kegyeletlenség nemzetünket újra bélyegezhesse. Méltóságod lépése igazolva lesz az által, mert a csalomiai plébania már a XIIIik században említtetik, mert a Hunt-pázmáni nemzetség Csalomjai ágának ősi birtoka volt, mert az egyháznak Lambert egri és Ladislaus váradi püspököt adá; de igazolva az által is, hogy ugyanazon megyében Felső-Túron múlt nyáron a Katholikus templom, faragott kőből álló románkoru tornyával lebontatott, hogy az újabb épületnek anyagul szolgáljon.

Minthogy ezen templom senkinek útjában nem áll, anyaga pedig nem oly becses, mintsem hogy a pusztitást igazolhatná, a Bizottmány kötelességének tartja a hatása tehetsége szerint meggátolni. Méltóságod ezen elnökileg megtett intés által a későkor hálóját fogja kiérdemleni, ha t. i. a főpásztori Veto a szándékozott pusztitás helyére még idejekorán fog érkezni.

Maradok Méltóságodnak

Pest 1866. Máj. 8án.

alázatos szolgája
Kubinyi Ágoston
az archaeol. Bizottmány
Elnöke

358/1866

Méltóságos Báró Eötvös József, m. tud. Akademiai Elnök Urnak.

$\frac{358}{I.}$ átvettem máj. 28. 1866.

$\frac{358}{1866}$

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA U[illegible] 2.

Méltóságos elnök úr!

A magyar orvosok és természetvizsgálók folyó évi nagy-gyülése, **Ágoston** Szász-Coburg-Koháry Herczeg ő Fensége elnöklete alatt, Rimaszombatban f. évi augustus 21-től 27-ig fog megtartatni.

Midőn erről a tisztelt *magyar tudományos akademiát* tudósitani ezennel szerencsénk van, egyszersmind bátrak vagyunk *Méltóságodat* felkérni, hogy az emlitett nagy-gyülésen személyesen is megjelenni, ugyszintén a tisztelt *tudományos Akademia* kebeléből kinevezendő küldöttség által bennünket megtisztelni s a hazai tudományosság előmozditására irányzott nagy-gyülésünket becses és tudós közreműködésével támogatni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel maradtunk

Pesten, 1866-ik évi május *20-kán*

A tisztelt *tudományos Akademia*

kész szolgái

Kubinyi Ágoston
Dr. Kovács S. Endre
a XII-dik nagy-gyülés alelnökei.

Dr. Marikovszky Gusztáv
Dr. Batizfalvy Sámuel
a XII-dik nagy-gyülés titkárai.

Nyomatott Emich Gusztáv, magy. akad. nyomdásznál, Pesten, 1866.

359. / 9. átvetz. máj. 28. 1866.

Akadémia

Nagy méltoságu magyar tudományos
Akademiai igazgatósági tanács!

Minden jó hazafinak kötelessége hogy a haza javára s tudományos előhaladására a hozzá legközelebb tartozó és álló szakmában csekély ereje és tehetsége szerint müködjön; s daczára hogy a bal sors az életben egy oly csekély és jelentéktelen állást kénszeritett elfoglalni; mely állásomnál fogva mindenki figyelmét kikerülvén; s az élet fentartásához a szükségeseket is csak nagy fáradozás által vagyok képes megkeresni; de ezen kötelességi érzet és az erős akarat még sem hagyott elcsüggedni, söt ellenkezöleg a már nélkülözhetlen szükségeimből is magamtol megvonván s az által valék képes csak vállalatom elömunkálatának fenakadását elháritani. —

Nagyon nehéz söt lehetetlen anyagi erö hiánya mellett valami iránt vállalkozni, s épen ezen okbol bátorkodom, jelentéktelen szerény állásombol a hazának tudományos és bölcs Atyaihoz fordulni, s tölök a vállalkozásom kiviteléhez segedelemért és bölcs tanácsokért esedezni, vállalkozásom ugyan nem magasb tudományos, de a hazának még is szükséges és nagy fontosságu, és az a magyar szt. koronához

/.

tartozó megyei és városi czimereinek hiv másolatbani kiadása, mely hasznos és érdekes mivel még mind eddig nem birunk s azok hü kiadhatásának helyzetébe a kép jutottam, hogy azokat közvetlen az illető hatóságoktol ma-gyarázatával együtt megszerezni szerencsés vagyok.

Ezen czimerek és jelvények rövid magyarázattal együtt egy kötetben mint egy 65 táblán finom festék nyomatban lennének kiadva.

Tudván ugyan hogy ezen nagyra becsült s tudományos hazai intézetünk nem bir azon anyagi erövel, hogy minden hasznos vállalatokat, felkarolhasson és segithessen, de azon reménytöl kecsegtetve, ha nem is közvetlen ezen intézet által, de találkozni fognak bölcs férfiai és honatyái közt olyanok, kik késszek minden hasznos vállalatot fel-karolni s kivitelében elösegiteni; miért is esedezem a nagy méltóságu magyar tudos akademia minden egyes tagjaihoz, ne hadják ebbeli vállalatomat megbukni hagyni s kegyeskedjék azt pártfogásuk alá venni és segiteni, miért nem egyedül én, de az egész haza halával fog tartozni.

/.

Előmunkálataimat lehetetlen ezennel áttekintés végett benyujtani, mert azok rajzolataival még nem vagyok tökéletesen készen, hanem azok nagyobb részét pecsét lenyomatból állanak, de kitűnő szerencsémnek és kitüntetésnek tartanám, ha czimer buvárkodó de különösen ezen vállalatbarátjai lakásomon délután ½ 2 – ½ 4 óráig (Szombaton kivéve) látogatásukkal kitüntetnének.

Alázatos kérelmem megujjitása mellett vagyok
A nagy méltóságu magyar tudós Akademiai igazgatósági tanácsának
Pesten, 1866 évi május hó 16.

alázatos szolgája
Altenburger Gusztáv

Lakásom:
Bodzafa utca 37. szám
Simkovits féle ház.
Pesten.

360/I. átvettem máj. 28. 1866.

Altenburger Gusztáv a magyar sz. koronához tartozó megyei és városi czímerek hű mod-solatbani kiadására ajánlkozik, s arra segélyt kér.

Tekintetes Tudós Társaság!

E földi, már vége felé járó, életem pályáján, fő tö-
rekvésem vólt hazamnak, és emberiségnek hasz-
nara lenni, és zsenge ifjui koromtól e felada-
tot, és nemes czélt követve, á hasznos találmá-
nyok tágas mezején hittem leginkább e czélt el-
érhetni, – és jóllehet ügyvédi pályam, mellyre nem
á természet vonzalma, hanem á parancsoló környül-
mények vittek, e célom elérését igen megnehezitet-
te; – még is szabad óráimba á természet titkaiba
búvárkodni, egyik legkedvenczebb mulatságot jósló,
és helyettesitő foglalkozásom vólt; – és e szülte, hogy
több rendbeli nagyszerű találmányok urává lettem;
azomba azokat létre hozni pénzbeli tehetségem hi-
anyzott, Vállalkozót pedig e magyar szegény ha-
zámba találni mind eddig szerentsés nem valék.

Most midőn az újságokba olvasám, hogy Komá-
rom Várossánál á Dunán állandó hidat késziteni
akarnak, én is egy általam kigondolt hid tervvel
lépem elé, melly szerint minden á Duna med-
rébe teendő oszlop nélkül á partokon felállitott
tornyokból keresztül be épiteni kész vagyok egy
ollyan hidat öntött hazai vasból, melly az örök
idővel dacol, de nem ivet képezend, sem lánczot,
hanem vízszintes egyenes vonalt; – az agyúk roha-
mával is dacol, és mellyről ellehett mondani, hogy

ez

ez á hidépités, — non plus ultrája.

Mivel tapasztaltam, hogy az ész szüleményeit leginkább üldözi á kaján irigység; — de azt is tudom, hogy á mint minden tiszta keblü egyes hazafinak, — úgy á Tekintetes Tudós Társaságnak különösen érdekébe áll, egy magyar hazafit, és merem állitani á világ csudái közé számitható találmányát pártolni; — és e hitemnél fogva bátor vagyok á Tekintetes Tudós Társaságot felkérni, méltóztatna nekem segéd kezet nyujtani, és néhány száz forintokkal segiteni, hogy egy mintát készithessek, melylyel találmányom életre valóságát bebizonyithassam; azt hiszem, hogy mintám olyan leszen, hogy á gépészetbe felig meddig jártast is á tan valódiságáról meggyőzi; — az épitése pedig oly csudaszerü, hogy az épitésnek csak távolbóli nezésére is á világ minden tudományos, és szak embereit e hazába idézendi.

Találmányom megbirálását minden esetre oly módon szeretném eszközöltetni, hogy á titka el ne árultassék.

Ki is módon e találmányom kivitelére nézve magamat kegyes pártfogásába ajánlanám; mély tisztelettel maradok

A Tekintetes Tudós Társaságnak

Felső Dabason Máj. 24én
1866

alázatos szolgája
Dényi István

362/9. vettem máj. 29. 1866.

Tekintetes

Magyar Tudós

Társasághoz

alázatos kérvénye

Dézy Istvánnak, mi szerint a Dunán épitendő hidra nézve találmányát pártoltatni kéri.

Jegyek magyarázata.

Magy.	= Magyar.
Dal.	= Dalmát.
Hor.	= Horvát.
Magy. Ten	= Magyar Tengerpart.
Krlys.	= Királyság
Vid.	= Vidék.
Ker.	= Kerület.
Sz. k. v.	= Szabad királyi város.
R. t. v.	= Rendezett tanácsu város.
V.	= Város.
K. n. v.	= Kiváltságos nemes város.
K. m. v.	= Kiváltságos mező város.
M. v.	= Mező város.

A. Mellékletek.

I. Tábla. **A magy. szt. koronához tartozó országoknak, symbolikai előállitásuk.**

1. ábra. Pannonia.
2. „ Dalmatia.
3. „ Croatia.
4. „ Slavonia.
5. „ Transilvania.

II. Tábla. **Magyar királyok és vezérek.**

1. ábra. Szt. szüz Mária mint Magyarország védasszonya.
2. „ Attila vezér.
3. „ Árpád „
4. „ Szt. István király.
5. „ Szt. László „

III. Tábla.

1. ábra. Nagy Lajos király.
2. „ Corvinus Mátyás király.
3. „ I. Lipót király.
4. „ Mária Terézia királyné.
5. „ József nádor.

IV. Tábla. **A magyar szent korona és koronázási jelvények.**

1. „ Magyar szent korona elöli része.
2. „ Magyar szent korona hátulsó része.
3. „ Szt. István kardja.
4. „ Szt. István kardja hüvelyben és szijjal.
5. „ Királyi pálcza.
6. „ Ország alma.
7. „ Koronázási saruk.
8. „ Koronázási harisnya és kesztyü.

V. Tábla.

1. „ Magyarország koronázási palástja.

VI. Tábla. **Történetileg nevezetesebb keresztek és régi királyi pecsétek.**

1. ábra. Szent István eskü-keresztje.
2. „ Koronázás alkalmával használandó kereszt.
3. „ Kálmán király pecsétje.
4. „ II. András király arany bullája.
5. „ IV. Béla király pecsétje.
6. „ IV. (kún) László király pecsétje.
7. „ III. Endre király pecsétje.
8. „ Mária Terézia királynő pecsétje.
9. „ Szt. István érdem-jegy alapitási emlékpénze.

VII. Tábla.

1. ábra. Szt. István király pecsétje.
2. „ Nagy Lajos „ „
3. „ I. Mária királynő „
4. „ I. Ulászló király „
5. „ Hunyady János Magyarországi kormányzó pecsétje.
6. „ Magyarország rendei pecsétje 1446.
7. „ Corvinus Mátyás király pecsétje 1476.
8. „ „ „ „ „ 1477.
9. „ Corvinus Mátyás király pecsétje 1489.
10. „ II. Ulászló király pecsétje.
11. „ Zápolya János király pecsétje.

VIII. Tábla. **Magyar pénznemek, pecsétek és egyéb jelvények.**

1. ábra. Magyar pénz-nem Attila alatt (ezüst.)
2. „ „ „ szt. István alatt (ezüst)
3. „ „ „ „ „ „ (arany)
4. „ „ „ I. Béla „ (ezüst)
5. „ „ „ I. László „ „
6. „ „ „ I. Lajos „ „
7. „ „ „ Corvinus Mátyás „
8. „ „ „ Mária Terézia alatt (ezüst)
9. „ „ „ V. Ferdinánd alatt (arany)
10. „ Erdély pénz-nem Báthori Zsigmond alatt (arany)
11. „ Buda városa pecsétje XIV. századból.
12. „ Pest városa ősi pecsétje.
13. „ Pozsony városa ősi pecsétje.
14. „ Szt. István érdemjegyének nagy keresztje.
15. „ „ „ vitézi keresztje.
16. „ „ „ csillagja.
17. „ „ „ láncza.
18. „ Magyar koronázási emlékpénz II. Lajos koronozásától.
19. „ „ „ Mária Terézia „
20. „ Corvinus Mátyás király pajzsa.
21. „ „ „ „ kardja.
22. „ Lehel kürtje.
23. „ Gara nádor kardja.
24. „ Kinizsi Pál „

Mint a magyar sz. koronához hajdan tartozott, jelenleg tartozó és avval összeköttetésben álló és állott országoknak országos zászlói, nemzeti szinei és kereskedelmi lobogói.

IX. Tábla. **Országos zászlók és nemzeti szinek.**

a) Zászlók.

1. ábra. Magyar királyság előli része.
2. „ „ „ túl „
3. „ Osztrák császárság.
4. „ Dalmát királyság.
5. „ Horvát „
6. „ Tót „
7. „ Kún „
8. „ Gács „
9. „ Lodomeria „
10. „ Lengyel „

b) Nemzeti szinek.

1. ábra. Magyar királyság.
2. „ Osztrák császárság.
3. „ Egyesült hármas királyság.
4. „ Dalmát királyság.
5. „ Horvát „
6. „ Tót „
7. „ Kún „
8. „ Gács „
9. „ Lodomeria „
10. „ Lengyel „
11. „ Bosnyák „
12. „ Bolgár „

X. Tábla. **Országos zászlók és nemzeti szinek.**

a) Zászlók.

1. ábra. Bosnyák királyság.
2. „ Bolgár „
3. „ Nápoly királyság.
4. „ Cseh „
5. „ Erdély nagy fejedelemség.
6. „ Szerb fejedelemség
7. „ „ „ Magyarországhoz csatolt része.
8. „ Oláh „
9. „ Moldva „
10. „ Fiume megye.

b) Nemzeti szinek.

1. ábra. Nápoly királyság.
2. „ Cseh „
3. „ Erdély nagy fejedelemség.
4. „ Szerb fejedelemség.
5. „ „ „ Magyarországhoz csatolt része.
6. „ Oláh „
7. „ Moldva „
8. „ Osztrák főherczegség.
9. „ Morva őrgrófság.
10. „ Cattaro herczegség.
11. „ Rácz, Zára, Ragusa, Auschwitz és Zátor herczegségek,

XI. Tábla. **Kereskedelmi lobogók.**

1. ábra. Magyar királyság.
2. „ Osztrák császárság.
3. „ Török „
4. „ Nápoly királyság.
5. „ Szerb fejedelemség.
6. „ Oláh „
7. „ Moldva „
8. „ Ragusa herczegség.
9. „ I. Duna Gőzhajótársulat rendkivüli alkalomoknál használandó magyar lobogó.
10. „ Buda-pesti hajos-egylet.

XII. Tábla. **A magyar szt. koronához jelenleg számitandó országok fővárosainak zászlói.**

1. ábra. Buda városa.
2. „ Pest „

3. ábra. Zára városa
4. „ Zágráb „
5. „ Eszék „
6. „ Fiume „
7. „ Kolosvár „

B. Czimerek.

I. Országos czimerek.

I. Tábla. **Magyarország czimere a különbféle korszakokban.**

1. ábra. Tarul v. Karvaly, vezérek alatt, magyar czimer eredete.
2. „ II. Endre alatt.
3. „ IV. Béla „
4. „ IV. László „
5. „ III. Endre „
6. „ Otto „
7. „ Robert Károly és nagy Lajos alatt.
8. „ Zsigmond alatt.
9. „ Albert „
10. „ I. Ulászló „
11. „ Hunyady Mátyás alatt.
12. „ II. Lajos alatt.
13. „ II. Mátyás alatt.
14. „ Mária Terézia alatt.
15. „ Magyarország volt álladalmi czimere.
16. „ A magyar szt. korona alá tartozó országoknak egyesült czimere.

II. Tábla. **A magyar szt. koronához jelenleg tartozó országoknak czimerei.**

1. ábra. Magyar királyság.
2. „ Dalmát „
3. „ Horvát „
4. „ Tót „
5. „ Erdély nagy fejedelemség.

III. Tábla. **Mint a magyar szt. koronához hajdan tartozott és avval összeköttetésben álló és állott országoknak czimerei.**

1. ábra. Osztrák császárság.
2. „ Egyesült hármas királyság.
3. „ Kun királyság.
4. „ Gács „
5. „ Lodameria „
6. „ Lengyel „
7. „ Bosnyák „
8. „ Bolgár „
9. „ Nápoly „
10. „ Cseh „
11. „ Szerb fejedelemség.
12. „ „ „ Magyarországhoz csatolt része.
13. „ Oláh „
14. „ Moldva „
15. „ Osztrák főherczegség.
16. „ Rácz herczegség.
17. „ Morva őrgrófság.

IV. Tábla. **Más országok által, a magy. szt. koronával összeköttetésben álló tartományoknak jelenlegi, és több országoknak régi czimerei.**

1. ábra. Erdély, Magyar nemzet.
2. „ „ Székely „
3. „ „ Szász „
4. „ Zára herczegség
5. „ Ragusa „
6. „ Cattaro „
7. „ Auschwitz „
8. „ Zátor herczegség.
9. „ Dalmát királyság régi czimere.
10. „ Tót „ „ „
11. „ Gács „ „ „
12. „ Bosnyák „ „ „
13. „ Bolgár „ „ „
14. „ Erdély nagy-fejedelemség régi czimere.
15. „ Oláh fejedelemség „ „
16. „ Moldva „ „ „
17. „ Rácz herczegség „ „
18. „ Volt Ragusa község czimere.

II. Megyei czimerek.

a) Magyar megyék és kerületek.

I. Tábla.

1. ábra. Abauj-megye.
2. „ Arad „
3. „ Árva „
4. „ Bács-Bodrog-megye.
5. „ Baranya „
6. „ Bars „
7. „ Békés „
8. „ Bereg „

II. Tábla.

1. ábra. Bihar megye.
2. „ Borsod „
3. „ Csanád „
4. „ Csongrád „
5. „ Esztergom „
6. „ Fehér „
7. „ Gömör és Kis-Hont-megye.
8. „ Győr-megye.

III. Tábla.

1. ábra. Hajdu kerület.
2. „ Heves és külső Szolnok-megye.
3. „ Hont-megye.
4. „ Jász- és Kunsági-kerület.
5. „ Kikinda-kerület.
6. „ Komárom-megye.
7. „ Közép Szolnok-megye.
8. „ Kővár vidéke.

IV. Tábla.

1. „ Krassó-megye.
2. „ Kraszna „
3. „ Liptó „

4. ábra. Marmaros „
5. „ Mosony „
6. „ Nográd „
7. „ Nyitra „
8. „ Pest-Pilis-Solt-megye.

V. Tábla.

1. ábra. Pozsony-megye.
2. „ Sáros „
3. „ Somogy „
4. „ Sopron „
5. „ Szabolcs „
6. „ Szatmár „
7. „ Szepes „
8. „ XVI. Szepesváros-kerület.

VI. Tábla.

1. ábra. Temes megye.
2. „ Tolna „
3. „ Torna „
4. „ Torontál „
5. „ Trencsén „
6. „ Turócz „
7. „ Ugocsa „

VII. Tábla.

1. ábra. Ung megye.
2. „ Vas „
3. „ Veszprém „
4. „ Zala „
5. „ Zaránd „
6. „ Zemplén „
7. „ Zólyom „

b) Erdély megyék, székek és vidékek.

VIII Tábla.

1. ábra.	Alsó Fejér-megye	Magyar föld.
2. „	Aranyos szék	Székely „
3. „	Belső Szolnok-megye	Magyar „
4. „	Besztercze vidék és város	Szász „
5. „	Brassó vidék és város	Szász „
6. „	Csik-megye	Székely „
7. „	Doboka megye	Magyar „

IX. Tábla.

1. ábra.	Felső Fejér-megye	Magyar „
2. „	Fogaras vidék	Magyar „
3. „	Három-szék	Székely „
4. „	Hunyad-megye	Magyar „
5. „	Kolozs-megye	Magyar „
6. „	Kőhalom-szék és város	Szász „
7. „	Küküllő-megye	Magyar „

X. Tábla.

1. ábra.	Maros-szék	Székely „
2. „	Medgyes-szék és város	Szász „
3. „	Nagy Sink szék és város	Szász „
4. „	Naszod vidéke	Magyar „
5. „	Segesvár-szék és város	Szász „
6. „	Szászváros-szék és város	Szász „

XI. Tábla.

1. ábra.	Szászsebes-szék és város	Szász föld.
2. „	Szeben-szék és város	Szász „
3. „	Szerdahely-szék és város	Szász „
4. „	Udvarhely-szék	Székely „
5. „	Újegyház-szék és város	Szász „
6. „	Torda-megye	Magyar „

c) Egyesült hármas királyság és Magyar Tengerpart megyei és kerületei.

XII. Tábla.

1. ábra,	Cattaro-kerület	Dalmat. királyság.
2. „	Fiume-megye	Magy. Tengerpart
3. „	Körös „	Horvát királyság.
4. „	Pozsega „	Tót „
5. „	Ragusa-kerület	Dalmát „
6. „	Spalato „	Dalmát „
7. „	Szerém-megye	Tót „
8 „	Varasd „	Horvát „
9. „	Verőcze „	Tót „
10. „	Zágráb „	Horvát „
11. „	Zára-kerület	Dalmát „

III. Városi czimerek.

a) Magyar városok.

I. Tábla.

1. ábra.	Alsó-Kubin	Árva-megye	m. v.
2. „	Alsó-Szent-György	Jász- és Kún-kerül.	r. t. v.
3. „	Apatin	Bács-megye	m. v.
4. „	Arad	Arad „	sz. k. v.
5. „	Aranyos-Maroth	Bars „	m. v.
6. „	Árokszállás	Jász- és Kún-kerül.	r. t. v.
7. „	Baán	Trencsin-megye	r. t. v.
8. „	Bács	Bács-megye	m. o.

II. Tábla.

1. ábra.	Baja	Bács megye	r. t. v.
2. „	Bakabánya	Hont „	sz. k. v.
3. „	Balassa-Gyarmath	Nográd „	m. v.
4. „	Bártfa.	Sáros „	sz. k. v.
5. „	Báta	Tolna „	m. v.
6. „	Bátaszék	„ „	m. v.
7. „	Bazin	Pozsony megye	sz. k. v.
8. „	Békés	Békés „	m. v.

III. Tábla.

1. „	Békés-Csaba	Békés megye	m. v.
2. „	Béla	Szepes város ker.	r. t. v.
3. „	Bélabánya	Hont megye	sz. k. v.
4. „	Beregszász	Bereg „	r. t. v.
5. „	Beszterczebánya	Zólyom „	sz. k. v.
6. „	Bresznyó-Bánya	„ „	sz. k. v.
7. „	Buda	Pest „	sz. k. v.
8. „	Csáktornya	Zala „	r. t. v.

IV. Tábla.

1. „	Csákvár	Fehér megye	m. v.
2. „	Csongrád	Csongrád megye	r. t. v.

	3. ábra. Czegléd	Pest megye	r. t. v.
	4. „ Debreczen	Bihar „	sz. k. v.
	5. „ Derecske	„ „	m. v.
	6. „ Dorozsma	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	7. „ Dósa	„ „ „	r. t. v.
	8. „ Duna-Földvár	Tolna megye	m. v.
V. Tábla.			
	1. ábra. Duna-Vecse	Pest megye	m. v.
	2. „ Durand	Szepes város ker.	r. t. v.
	3. „ Eger	Heves megye	r. t. v.
	4. „ Eperjes	Sáros megye	sz. k. v.
	5. „ Érsekujvár	Nyitra „	m. v.
	6. „ Esztergom	Esztergom megye	sz. k. v.
	7. „ Félegyháza	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	8. „ Felka	Szepes város ker.	r. t. v.
VI. Tábla.			
	1. ábra. Felsö Bánya	Szatmár megye	sz. k. v.
	2. „ Felsö-Szentgyörgy	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	3. „ Fénszaru	„ „ „	r. t. v.
	4. „ Fülöpszállás	„ „ „	r. t. v.
	5. „ Galgócz	Nyitra megye	m. v.
	6. „ Gnezda	Szepes város ker.	r. t. v.
	7. „ Göllnitzbánya	Szepes megye	r. t. v.
	8. „ Göncz	Abauj „	r. t. v.
VII. Tábla.			
	1. ábra. Gyöngyös	Heves megye	r. t. v.
	1. „ Győr	Győr „	sz. k. v.
	3. „ Gyula	Békés „	r. t v.
	4. „ Hajdu-Börszörmény	Hajdu kerület	r. t. v.
	5. „ „ Dorogh	„ „	r. t. v.
	6. „ „ Hadház	„ „	r. t. v.
	7. „ „ Nánás	„ „	r. t. v.
	8. „ „ Szoboszló	„ „	r. t. v.
VIII. Tábla.			
	1. ábra. Hajdu Vámos-Péres	Hajdu kerület	r. t. v.
	2. „ Halas	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	3. „ Hédervár	Győr megye	m. v.
	4. „ Hold Mező-Vásárhely	Csongrád megye	r. t. v.
	5. „ Huszt	Marmaros	m. v.
	6. „ Igló	Szepesváros ker.	r. t. v.
	7. „ Ipolyság	Hont	m. v.
	8. „ Jakohalma	Jász és Kun ker.	r. t. v.
IX. Tábla.			
	1. „ Jász-Apáthi	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	2. „ Jász-Berény	„ „ „	r. t. v.
	3. „ Kalocsa	Pest megye	r. t. v.
	4. „ Kapnikbánya	Kővár vidék	m. v.
	5. „ Kaposvár	Somogy megye	m. v.
	6. „ Kardczag	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	7. „ Kassa	Abauj megye	sz. k. v.
	8. „ Kecskemét	Pest „	sz. k. v.
X. Tábla.			
	1. ábra. Késmárk	Szepes megye	sz. k. v.
	2. „ Keszthely	Zala „	m. v.

	3. ábra. Kisér	Jász és Kun kerület	r. t. v.
	4. „ Kismárton	Sopron megye	sz. k. v.
	5. „ Kis-Szeben	Sáros „	sz. k. v.
	6. „ Kisujszállás	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	7. „ Kis-Várda	Szabolcs megye	m. v.
	8. „ Korpona	Zólyom „	sz. k. v.
XI. Tábla			
	1. „ Körmöczbánya	Barsmegye	sz k. v.
	2. „ Körösbánya	Zaránd megye	m. v.
	3. „ Köszeg	Vas „	sz. k. v.
	4. „ Kraszna	Kraszna „	m v.
	5. „ Kunhegyes	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	6. „ Kun-Szt.-Márton	„ „ „	r. t. v.
	7. „ Kun-Szt.-Miklós	„ „ „	r. t. v.
	8. „ Laczháza	„ „ „	r. t. v.
XII. Tábla.			
	1. ábra. Ladány	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	2. „ Leibnitz	Szepes város ker.	r. t. v.
	3. „ Léva	Bars megye	r. t. v.
	4. „ Libetbánya	Zólyom megye	sz. k. v.
	5. „ Liptó-Szt.-Miklós	Liptó „	m. v.
	6. „ Losoncz	Nógrád „	m. v.
	7. „ Löcse	Szepes „	sz. k. v.
	8. „ Lubló	Szepes város ker.	r. t. v.
XIII. Tábla.			
	1. ábra. Madaras	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	2, „ Magyar-Óvár	Mosony megye	r. t. v.
	3. „ Magyar-Világos	Arad „	m v.
	4. „ Majsa	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	5. „ Makó	Csanád megye	m. v.
	6. „ Margita	Bihar „	m. v.
	7. „ Mathaeocz	Szepes város ker.	r. t. v.
	8. „ Ménhard	„ „ „	r. t v.
XIV. Tábla.			
	1. „ Mező-Tur	Heves megye	r. t. t.
	2. „ Mihálytelek	Jász és Kun ker.	r. t. v.
	3. „ Miskolcz	Borsod megye	r. t. v.
	4. „ Modor	Pozsony „	sz. k. v.
	5. „ Mohács	Baranya „	r. t. v.
	6. „ Mokrin	Kikindai ker.	m. v.
	7. „ Munkács	Bereg megye	r. t. v.
	8. „ Nagy-Abony	Pest „	m. v.
XV. Tábla.			
	1. ábra. Nagybánya	Szatmár megye	sz. k. v.
	2. „ Nagy-Becskerek	Torontál „	r. t. v.
	3. „ Nagy-Czenk	Sopron „	m. v.
	4. „ Nagy-Falu	Árva „	m. v.
	5. „ Nagy-Ida	Abauj „	m. v.
	6. „ Nagy-Kálló	Szabolcs „	m. v.
	7. „ Nagy.Kanizsa	Zala „	r. t. v.
	8. „ Nagy-Károly	Szatmár „	m. v.
XVI. Tábla.			
	1. ábra. Nagy-Kikinda	Kikinda kerület	m. v.
	2. „ Nagy-Körös	Pest megye	r. t. v.

3. ábra.	Nagy-Maros	Hont megye	m. v.
4. „	Nagy-Sáros	Sáros „	m. v.
5. „	Nagy-Somkút	Kővár vidék	m. v.
6. „	Nagy Szalonta	Bihar megye	m. v.
7. „	Nagy-Szombat	Pozsony megye	sz. k. v.
8. „	Nagy-Szőllős	Ugocsa „	m. v.

XVII. Tábla.

1. ábra	Nagyvárad	Bihar megye	sz. k. v.
2. „	Német-Lipcse	Liptó megye	r. t. v.
3. „	Német-Oláh Lugos	Krassó „	m. v.
4. „	Nezsider	Mosony „	m. v.
5. „	Nográd	Nógrád „	m. v.
6 „	Nyiregyháza	Szabolcs „	r, t. v.
7. „	Nyitra	Nyitra „	r. t. v.
8 „	Ó-Buda	Pest „	r. t. v.

XVIII. Tábla.

1. ábra.	Ó-Kanizsa	Bács megye	m. v.
2. „	Ó-Zólyom	Zólyom megye	sz. k. v.
3. „	Palota	Veszprém megye	r. t. v.
4. „	Pápa	„ „	r. t v.
5. „	Pásztó	Heves „	m. v.
6. „	Pécs	Baranya „	sz. k. v.
7. „	Pelsücz	Gömör „	m. v.
8. „	Pest	Pest „	sz. k. v.

XIX. Tábla.

1. ábra.	Pilis	Pest megye	m. v.
2. „	Podolin	Szepes város ker.	r. t. v.
3. „	Poprád	„ „ „	r. t. v.
4. „	Pozsony	Pozsony megye	sz. k. v.
5. „	Püspök-Ladány	Szabolcs „	m. v.
6. „	Rév-Komárom	Komárom „	sz. k. v.
7. „	Rima-Szombat	Gömör „	r. t. v.
8. „	Rohoncz	Vas „	r. t. v.

XX. Tábla.

1. ábra.	Rozsnyó	Gömör megye	u. t. v.
2. „	Ruszquin	Szepes város ker.	u. t. v.
3. „	Ruszt	Sopron megye	sz. k. v.
4. „	Sáros-Nagy-Patak	Zemplén „	r. t. v.
5. „	Sátoralja-Ujhely	„ „	r. t. v.
6. „	Selmeczbánya	Hont megye	sz. k. v.
7. „	Siklós	Baranya megye	m. v.
8. „	Simonytornya	Tolna „	m. v.

XXI. Tábla.

1. ábra.	Solt	Pest megye	m. v.
2. „	Somorja	Pozsony megye	r. t. v.
3. „	Sopron	Sopron „	sz. k. v.
4. „	Stoósz	Szepes „	m. v.
5. „	Sümeg	Zala „	m. v.
6. „	Szabadka	Bács „	sz. k. v.
7. „	Szabadszállás	Jász és Kún ker.	r. t. v.
8. „	Szakolcsa	Nyitra megye	sz. k. v.

XXII. Tábla.

1. ábra.	Szántó	Abauj megye	r. t. v.
2. „	Szarvas	Békés „	m. v.

3. ábra.	Szatmár-Németi	Szatmár megye	sz. k. v.
4. „	Szeged	Csongrád „	sz. k. v.
5. „	Szegszárd	Tolna „	m. v.
6. „	Székelyhid	Bihar „	m. v.
7. „	Székes-Fehérvár	Fehér megye	sz. k. v.
8. „	Szent-Endre	Pest „	r. t. v.

XXIII. Tábla.

1. ábra.	Szentes	Csongrád megye	r. t. v.
2. „	Szent-György	Pozsony megye	sz. k. v.
3. „	Szepes-Oloszi	Szepes város ker.	r. t. v.
4. „	Szepes-Szombat	„ „ „	r. t. v.
5. „	Szepes-Váralja	„ „ „	r. t. v.
6. „	Sziget	Marmaros megye	r. t. v.
7. „	Szigetvár	Somogy „	m. v.
8. „	Szilágy-Somlyó	Kraszna „	m. v.

XXIV. Tábla.

1. ábra.	Szolnok	Heves megye	r. t. v.
2. „	Szombathely	Vas „	r. t. v.
3. „	Strázsa	Szepes város ker.	r. t. v.
4. „	Tasnád	Külső-Szolnok megye	r. t. v.
5. „	Temesvár	Temes megye	sz. k. v.
6. „	Tokay	Zemplén megye	r. t. v.
7. „	Tolna	Tolna „	m. v.
8. „	Torna	Torna „	m. v.

XXV. Tábla.

1. ábra.	Török-Kanizsa	Torontál megye	m. v.
2. „	Török-Szent-Miklós	Heves „	m. v.
3. „	Trencsén	Trencsén „	sz. k. v.
4. „	Turkeve	Jász és Kun ker.	r. t. v.
5. „	Turócz-Szent-Márton	Turócz megye	m. v.
6. „	Uj-Arad	Temes „	m. v.
7. „	Ujbánya	Bars „	sz. k. v.
8. „	Ujpest	Pest „	m. v.

XXVI. Tábla.

1. ábra.	Ujvidék	Bács megye	sz. k. v.
2. „	Ungvár	Ung „	r. t. v.
3. „	Vácz	Pest „	r. t. v.
4. „	Vág-Besztercze	Trencsén megye	m. v.
5. „	Vág-Ujhely	Nyitra „	m. v.
6. „	Verpelét	Heves „	m. v.
7. „	Versetz	Temes „	sz. k. v.
8. „	Veszprém	Veszprém „	r. t. v.

XXVII. Tábla.

1. ábra.	Vinga	Temes megye	r. t. v.
2. „	Visegrád	Pest „	m. v.
3. „	Zala-Egerszeg	Zala „	m. v.
4. „	Zaránd	Arad „	m. v.
5. „	Zenta	Bács „	m. v.
6. „	Ziláh	Külső-Szolnok megye	sz. k. v.
7. „	Zombor	Bács megye	sz. k. v.
8. „	Zsolna	Trencsén megye	r. t. v,

b) Erdély városok.

XXVIII. Tábla.

1. ábra.	Abrudbánya	Alsó-Fehér megye	k. m. v.
2. „	Bánffi-Hunyad	Kolozs „	k. m. v.
3. „	Bereczk.	Háromszék	k. m. v.
4. „	Csik-Szereda	Csik szék	k. m. v.
5. „	Deés	Belső Szolnok megye	k. n. v.
6. „	Erzsébetváros	Kükölő „	sz. k. v.
7. „	Felvincz	Aranyos szék	m. v.

XXIX. Tábla.

1. ábra.	Fogaras	Fogaras vid.	k. m. v.
2. „	Hátszeg	Hunyad megye	k. m. v.
3. „	Illyefalva	Háromszék	m. k. v.
4. „	Károly-Fehérvár	Alsó-Fehér megye	sz. k. v.
5. „	Kezdi-Vásárhely	Háromszék	k. m. v.
6. „	Kolozs	Kolozs-megye	k. m. v.
7. „	Kolozsvár	„ „	sz. k. v.

XXX. Tábla.

1. ábra.	Marosvásárhely	Maros-szék	sz. k. v.
2. „	Nagy-Enyed	Alsó-Fehér-megye	k. n. v.
3. „	Naszod	Naszod-vid.	m. v.
4. „	Oláhfalu	Udvarhely-szék	k. m. v.
5. „	Szamos-Ujvár	Belső-Szolnok-megy.	sz. k. v.
6. „	Szász-Régen	Torda-megye	r. t. v.

XXXI. Tábla.

1. ábra.	Szék	Doboka-megye	k. m. v.
2. „	Székely-Udvarhely	Udvarhely-szék	k. m. v.
3. „	Szepsi-Szent-György	Három-szék	k. m. v.
4. „	Torda	Torda-megye	k. n. v.
5. „	Vajda-Hunyad	Hunyad-megye	k. m. v.
6. „	Vizaka	Alsó-Fehér-megye	k. m. v.

c) Egyesült hármas királyság és Magyar Tengerpart városai.

XXXII. Tábla.

1. ábra.	Buccari	Magy. Ten.	—	sz. k. v.
2. „	Castelnuove	Dal. királyság	Cattaro ker.	v.
3. „	Cattaro	Dal. „	Cattaro „	v.
4. „	Curzola	Dal. „	Ragusa „	v.
5. „	Darúvár	Tót „	Pozsega-megye	m. v.
6. „	Diákvár	Tót „	Verőcze „	m. v.
7. „	Eszék	Tót „	Verőcze „	sz. k. v.
8. „	Fiume	Magyar Ten.	—	sz. k. v.

XXXIII. Tábla.

1. ábra.	Goricza	Horv. királyság	Zágráb-megye	m. v.
2. „	Jászka	Horv. „	Zágráb „	m. v.
3. „	Kaproncza	Horv. „	Körös „	sz. k. v.
4. „	Károlyvár	Horv. „	Zágráb „	sz. k. v.
5. „	Körös	Horv. „	Körös „	sz. k. v.
6. „	Legrad	Horv. „	Körös „	m. v.
7. „	Lesina	Dal. „	Spalato ker.	v.
8. „	Ludbreg	Hor. „	Varasd-megye	m. v.

XXXIV. Tábla.

1. ábra.	Makarska	Dal. királyság	Spalato-ker.	v.
2. „	Nona	Dal. „	Zara „	v.

3. ábra.	Novi	Magyar Ten.	—	m. v.
4. „	Ozail	Horv. királyság	Zágráb-megye	m. v.
5. „	Pago	Dal. „	Zára-ker.	v.
6. „	Pakracz	Tót „	Pozsega-megye	m. v.
7. „	Porté Ré	Magyar Ten.	—	m. v.
8. „	Pozsega	Tót királyság	Pozsega-megye	sz. k. v.

XXXV. Tábla.

1. ábra.	Ragusa	Dal. királyság	Ragusa-ker.	v.
2. „	Ragusavechio	Dal. „	Ragusa „	v.
3. „	Ruma	Tót „	Szerem-megye	m. v.
4. „	Scardona	Dal. „	Zára-ker.	v.
5. „	Sebenico	Dal. „	Zára „	v.
6. „	Sissek	Horv. „	Zágráb-megye	m. v.
7. „	Spalato	Dal. „	Spalato-ker.	v.
8. „	Szamabor	Horv. „	Zágráb-megye	m. v.

XXXVI. Tábla.

1. ábra.	Toblika	Horv. királyság	Varasd-megye	m. v.
2. „	Trau	Dal. „	Spalato-ker.	v.
3. „	Ujlak	Tót „	Szerém-megye	m. v.
4. „	Varasd	Horv. „	Varasd „	sz. k. v.
5. „	Verőcze	Tót „	Verőcze „	m. v.
6. „	Vukovár	Tót „	Szerém „	m. v.
7. „	Zágráb	Horv. „	Zágráb „	sz. k. v.
8. „	Zára	Dal. „	Zára-ker. „	v.

XXXVII. Tábla. **A magyar szt. koronához hajdan tartozott és avval összeköttetésben álló és állott Országok fővárosainak czimerei.**

1. ábra.	Bécs	Osztrák császárság	v.
2. „	Belgrád	Szerb fejedelemség	v.
3. „	Bukarest	Oláh „	v.
4. „	Brünn	Morva őrgrófság	v.
5. „	Jássy	Moldva fejedelemség	v.
6. „	Krakó	Krakó főherczegség	v.
7. „	Lemberg	Gács királyság	v.
8. „	Nápoly	Nápoly „	v.
9. „	Prága	Cseh „	v.
10. „	Silistria	Bolgár „	v.
11. „	Serajewo	Bosnyák „	v.
12. „	Varsó	Lengyel „	v.

Das

Secretariat

des

historischen Vereins im Regierungs-Bezirke Schwaben und Neuburg

an

Magyar Tudománnyos Academia

Pesth.

Im Auftrage des Vereins-Ausschusses beehrt sich der ergebenst unterzeichnete Secretär, unter verbindlichstem Danke für die Zusendung Ihrer letzten Publication und der Bitte um Fortsetzung des gegenseitigen Schriften-Austausches, anliegend den 31ten *Jahres-Bericht für* 1865 *zu übersenden.*

Mit vorzüglichster Hochachtung

Augsburg, den 20. April 1866

Greiff.

Erl. jun. 1.866.

368
L. K.

Aj~~ánlati minta~~.

Ajánlat

a m. t. Akadémia alábbi müveinek nyomtatás végett átvállalása iránt.

A munka czíme		Forint számmal	Forint betüvel	Krajczár számmal	Krajczár betüvel
500 péld. Évkönyv	mintajegy: a.				
500 péld. Math. és term. Értesitő	" ": b.				
500 péld. Phil. törv. és tört. Értesitő	" ": c				
500 péld. Nyelv- és széps. Értesitő	" ": d				
600 péld. Nyelvtud. Közlemények	" ": e				
500 péld. Archaeol. Közlem.	" ": f				
700 péld. Statist. és nemzetg. Közlem.	" ": g				
500 péld. Math. és term. Közlem.	" ": h				
750 péld. Monumenta. Okmánytár	" ": i				
750 péld. Monumenta. Irók	" ": k.				
500 péld. Magyar tört. Tár	" ": l.				
500 péld. Török-magyarkori t. eml.	" ": m				
500 péld. Magyar Levelestár	" ": n				
600 péld. Akadémiai Almanach	" ": o				
600 péld. Jegyzőkönyv	" ": p.				
500 boriték a. minta szerint					
500 boriték b. minta szerint					
500 boriték c. minta szerint					
500 boriték d. minta szerint					
600 boriték e. minta szerint					
500 boriték f. minta szerint					
700 boriték g minta szerint					

A fölszételeket megértettem s azoknak magamat alávetem.

Pest, 1866. május

N. N.

500 borisék h. minta szerint					
750 borisék i. minta szerint					
750 borisék k. minta szerint					
500 borisék l. minta szerint					
500 borisék m. minta szerint					
500 borisék n minta szerint					
600 borisék o minta szerint					
600 borisék p minta szerint					

ad H^m 373
1866.

Föltételek,

melyek mellett a m. t. Akadémia müvei nyomás végett a vállalkozónak átadatnak:

1. Az ajánlandó árba a papiros értéke is beszámitandó, miután a mintaszerü papirost a vállalkozó tartozik adni.
2. Az ajánlandó ár az illető" mű kitett példányszámának egy íve után számitandó; a boriték ellenben a követhező" (3.) pont alatt kitett számu példányok után.
3. Vállalkozás tárgyai az itt következő" müvek:

Évkönyv	jelenleg		500	példány
Mathem. és term. Értesitő"	"	"	500	példány
Phil. törv. és tört. Értesitő"	"	"	500	péld.
Nyelv- és szépt. Értesitő"	"	"	500	péld.
Nyelvtud. Közlemények	"	"	600	péld.
Archaeologiai Közlemények	"	"	500	péld.
Statist. és nemzetg. Közlem.	"	"	700	péld.
Mathem. és term. Közlem.	"	"	500	péld.
Monumenta. Okmánytár	"	"	750	péld.
Monumenta. Írók	"	"	750	péld.
Magyar tört. Tár	"	"	500	péld.
Török-magyarkori tört. emlékek	"	"	500	péld.
Magyar Levelestár .	"	"	500	péld.
Akadémiai Almanach	"	"	600	péld.
Jegyzőkönyv . . .	"	"	600	péld.

4. A vállalkozás tartama 6 év, s kezdődik a folyó 1866. év julius havával, s végződik az 1872. év junius

hav-

havával.

5. A vállalkozó oly festéket tartozik használni, melynek mázsánkénti ára legalább 80 auszt. ért. ezüst forint (és igy mindenkor agio nélkül értve), mi szükség esetében a szállitási jegygyel vagy más módon igazolandó.

6. Elnyütt vagy csonka betüket használni nem szabad.

7. A szedést csak nyomdai segéddel szabad eszközöltetni, s csak kivételes esetben nyomdai tanulóval, s evvel is csak olyannal, kinek a szedésben már hoszasb gyakoroltsága van.

8. Ha a czélszerüség úgy hozná magával, hogy a 3. pont alatt kitett példányszámot egyik vagy másik münél változtatni kellene, minden 100 (száz) iv után a papiros árán fölül a nyomásért 20 kr. fizettetik, illetőleg vonatik le.

9. A petit-szedésért 1 forint pótlékot lehet felszámitni azon esetben, ha ez a cicero-betüs münél az iv egy negyed részét, a garmond-betüsnél pedig az iv fele részét kiteszi.

10. Az illető példányszám minden ivből teljesen és hiány nélkül kiszolgáltatandó.

11. A vállalkozó a felvállalt kötelezettség teljesitéséért kezeskedik.

12. Az ajánlathoz 400 for. auszt. ér. csatolandó, mely öszveg a vállalat tartama alatt az Akademia pénztáránál mint biztositék visszatartatik, melytől azonban 5% kamat fizettetik; mely öszveg azoknak, kiknek ajánlata figyelembe nem vétethetett, az ajánlatok tárgyalása után azonnal visszaadatik.

13. Az ajánlatnak ezen tételt: „a föltételeket megértettem, s azoknak magamat alávetem" magába kell foglalnia, s az ajánlott árak (auszt. ért.) mind számmal mind betűvel kiirandók.

14. A 3. pontban nem foglalt műveket az Akadémia rend szerint vagy az egyik vagy a másik minta szerint fogja nyomatni – a mennyiben ily önálló művek előfordulnának – a melyekre e szerint a föntebbi föltételek hasonlóan érvényesek; az oly művet azonban, melyre a megnevezettek között alkalmas minta nem találtatnék, az Akadémia tetszése szerint vagy a vállalkozónak külön alku mellett, vagy más nyomdásznak adja át nyomás végett.

15. A vállalkozó mindazon különösebb betűket (héber, arab sat.) és jegyeket, melyek a mű kinyomásához szükségesek, s melyekről az illető kéziratból magának felvilágositást szerezhet, a kézirat kezéhez vétele után legfeljebb négy nap alatt saját költségén megszerezni tartozik.

16. Magától értődik, hogy ha a vállalkozó az elvállalt kötelezettséget bármely pontra nézve nem kellőleg teljesitné, az Akadémiának jogában áll, a vállalati idő lefolyása előtt is, műveinek nyomását másnak adni át, s a vállalkozótól a netalán okozott kár megtéritését követelni.

Pest, 1866. május hó elején.

ad Nrum 373/1866

373/K.K.

Emich Gusztáv
T. cz. N. N. úrnak,

A magyar tud. Akadémia, műveinek nyomatását ajánlat (Offert) utján szándékozván kiadni; Uraságodat ezennel felhivom, hogy azon esetben, ha az akad. művek nyomását magára nézve czélszerűnek tartaná, az ide zárt ajánlati minta szerinti (s igy ennek nyomán más papirra irandó) s a szokott névaláirással ellátott ajánlatát az Akadémia titoknoki hivatalához a folyó évi május 31-dike déli 12 órájáig a dél előtti órákban beadni siessen, mert későbben érkező ajánlat figyelembe nem vétetik.

A közelebbi föltételek, valamint a nyomandó könyvek mintái (15 darab könyv) — mind kés rendbeliek visszavárás mellett — ide csatolva küldetnek, megjegyeztetvén hogy e tétel: „a föltételeket megértettem, s azoknak magamat alávetem" a „Föltételek"-kel is aláirandó.

Tudatom egyúttal hogy az Akadémia nyomtatási költségei ez idő szerint évenkint 8000-10000 forint között váltakoznak.

Pro domo — Az ajánlat boritékára egyébiránt e czim irandó: „Ajánlat a magyar tud. Akadémia műveinek mily árban leendő" nyomása iránt.

Pest, 1866, május 15-kén.

helybenhagyom Eötvös

elnök

373.
1866.

Tekintetes Titkárság!

Ide mellékelt javitási iveket tiszteletteljesen átküldvén a tek. Titkárságot tudositom hogy a Math. Ért. VI köt. 8 sz. javitási íve a pesti levél kiadó hivataltól még mostanáig visszatartatik. Többször utána járván utóvégre azt a választ nyertem a helybeli posta hivatalnál hogy a keresztkötés alatt küldött javitási ivek (a pesti levél kiadó hivataltól) vissza nem szolgálhatók miután a szokott szabály ellen a kéziratot is tartalmazzák. Amit, ha tudtam volna, semmi esetre nem tettem volna, de úgy vélekedtem hogy az már annak a rendje s gondolom hogy még a keresztkötés czimére is ráirtam: „javitási ivek a hozzátartozó kézirattal". Ezt pedig csak azért tettem így mert az Akadémia részéről is így történt s itt Pozsonyban a Postán senki esze ágába se volt hogy rajta megütközzék.

Egyuttal kérem a t. Titkárságot méltóztassék a Junius 11-kére előjegyzett physikai előadásomat a táblán ezen czim alatt kifüggesztetni: <u>A villany-delejesség erőműtani alkalmaztatásáról</u>. Más részről bátorkodnám a t. Titkárságot egész tisztelettel kérni méltóztassék a pestvárosi tanácsosokat különösen Rottenbillert, Havast, Alkért, a városi főbirót, főkapitányt és főjegyzőt s ezeken kivül még az újra megalakult reáltanodai iskolabizottmány elnökét kivételesen ezen előadásra kegyesen meghivatni; feltévén azonban hogy abbeli kérésem, melyet távollétem tekintetéből tenni bátorulok, a ház- és ügyrend valamelyik §§-vel ellenkezésben nem áll. A nevezett urak meghivását azért ohajtom, mert jelenleg a pesti városi reáltanodánál a természettani tanszékre concurrálván úgy vélekedem, hogy ügyemet ez uton némileg előmozditom. Junius 10kén a bécsi gőzösön Pestre érkezvén, lesz szerencsém személyesen tisztelegni, addig is egész tiszteletem igaz kifejezésével maradván

a tekintetes Titkárság

alázatos szolgája
Martin Lajos
pozsonyi reáltanár.

Pozsony 1866-ik évi Junius 3án

379/9. Vettem jun. 4. 1866.

Martin L.

írtam 5/VI. 66.

Méltóságos Gróf és Akadémiai Elnök Úr!

Már ezelőtt 3 évvel ólvasván Arago ferencz' népszerü csillagászattanjá-
nak Dr. W. G. Hankel által németre forditott 1856ban megjelent II. kötetében
is az üstökös csillagokról és azok üstökeiről, arról gondólkoztam, hogy mi
lehet annak oka, hogy ezeknek üstökei vannak, míg más világtesteknek nincse-
nek; és csakugyan olly szerencsés vóltam, megtalálni annak okát, mellyről
ugyan még az öszszes szakférfiak' ítélete előtt nem akarom bizonyossággal
állitani, hogy az a' valódi oka az üstökös csillagok üstökeinek, de annyit
már most is merek állitani, hogy az a' bizonyossággal határos valószi-
nüségü. A' fentemlitett mü' II. kötetének 359–365dik lapjáig szinte figye-
lemmel elólvastam az üstökös csillagok üstökeinek megmagyarázásáról irt
történeti előadást, mellyben láttam, hogy már sok nagyérdemü Mathema-
tikus és csillagász kisértette meg ezen üstökök eredetének okát megta-
lálni, de a' mint magam is észrevettem, és Arago is mondja, még eddig
nem sikerült annak megtalálása. Hazafiúi kötelességemnek tartom tehát,
Méltóságodnak ide mellékelve az erről irt értekezésemet azon alázatos
kéréssel előterjeszteni, hogy kegyeskedne Méltóságod azt a' Tekintetes
Tudományos Akadémia illető szakosztálya által megbiráltatni, és enge-

met

met annak idejében az eredményről legyesen értesíttetni. Nagy örö-
mömre szólgálna, ha ezáltal a' csillagászati tudomány ezen ré-
szét elömozdithattam.

Méltóságod méltán fog azon csudálkozni, hogy én mint született
magyar mellékelt értekezésemet a' Tekintetes Magyar Akadémia szá-
mára német nyelven szerkesztve terjesztem elő, de biztos vagyok,
hogy ezt mind Méltóságod, mind a' Tekintetes Akadémia meg fogja
bocsátani, ha annak okát közlendem. Anyanyelvem t: i: a' magyar,
de Pesten nevelkedvén, megtanúltam a' német nyelvet, 16^{dik} évemben mint
hadfi a' Cs: kir: tüzérséghez állottam be, és mind a' Pesti tüzér-ezredi isko-
lában, mind a' Bécsi bombászkarnál a' mathematikai és egyéb tudomá-
nyokat német nyelven tanúltam, és azóta mindég csak azon a' nyelven
foglalkoztam ezen tudományokkal, mert a' műszavak miatt legjob-
ban képes az ember illy tudományokkal azon nyelven foglalkozni,
a' mellyhez szokva van. Félvén tehát, hogy a' mellékelt értekezésben
magyar nyelven nem volnék talán képes magamat szabatosan kife-
jezni, eltökéllettem magamat, azt német nyelven írni, meg lévén
győződve, hogy Méltóságod és a' Tekintetes Akadémia nem fogják
azt rossz néven venni, mert nem a' nyelvre, hanem csak a' tárgyra
fognak tekinteni, a' Tudomány úgyis nem egyes nemzet, de az
egész emberiség' tulajdona lévén.

Különben magamat Méltóságod' kegyes hajlamába ajánlván,
megkülömböztetett tisztelettel maradok

Unghvártt, Dezember hó 30^{án}, 1865.

Méltóságodnak

alázatos szólgája
Mihályházi Tóth Adolf m.
Mérnök.

381/1. Asvettem jun. 5. 1866.

Méltóságos Báró s akademiai Elnök úr!

Mélyen tisztelt Uram!

Böszörményi Elek szathmár-némethi ügyvéd-nek néhai Kölcsey Ferencz könyvtára iránt hozzám intézett levelét van szerencsém Méltóságodnak oly igénytelen nézettel bemutatni hogy mielőtt az e könyvtár iránt a nemzeti Muzeum részéről nem tudom mily jogczímből támasztott igény – peres úton elintéztetnék – kisértetnék meg a peren kivüli vagy is hivatalos tárgyalása ezen minden előleges értesités s értekezés nélkül peres úton támasztott jogigénynek; mert mind két intézetnek tekintélye szenvedne, ha a kérdéses könyvtár iránt perbe keverednék. –

Azért bátorkodom Méltóságod felkérni, méltóztassék e részbeni magas szándékát velem mielőbb közölni, addig pedig míg ezen ügy más úton kiegyenlíttetnék, az Akadémia jogainak fentartása tekintetéből nem mulasztandom el Böszörményi Elek ügyvédet e részben az Akadémia képviselőségével megbízni, mély tisztelettel lévén

Méltóságodnak

Pest 1866. Apr. 13.

alázatos szolgája

Hicka József
makói ügyvéd

383/1866

383/2 átvett jun. 6. 1866.

Méltóságos

B. Eötvös József úrhoz
a M. Tud. Akadémia Elnökéhez

Jelentése

Hinka Józsefnek m. akademiai ügyésznek.

néhai Kölcsey Ferencz könyvtára eránt.

Szatmár, 1866. April 8.

Tekintetes Ügyvéd úr! Néhai Kölcsey Ferencz könyvtára iránt a Magyar Nemzeti Muzeum formálván igényt, ennek elintézése végett f. évi Május hó 4-k napjára tárgyalás rendeltetett. – Míg tehát e tárgyalás végérvényesen el nem intéztetik, addig a könyvtár szállítására nézve tett intézkedéseket jó lesz felfüggeszteni. –

Nekem az illető végrendelet soha ki nem adatott. – S midőn a czélbavett árverés tudtomra jutott, az idő oly rövid volt, hogy az árverés meggátlása s ekép a könyvtár megmentése csak nehezen sikerülhetett, s a végrendelet kikerestetése utánjárni lehetetlenség volt. – Akármelyik kitünő nemzeti intézetnek mentettem legyen is meg a könyvtárt s meg fennlevő kéziratokat, – mely utóbbiakat az itteni általános vélemény szerint néhai Obernyik úr, még néhai Kölcsey Ádámné életében nagyon megdézsmált – úgy hiszem hazafi kötelességét teljesítettem. A kitűzött tárgyaláson, ha az általam mélyen tisztelt Akademiai Elnök úr máskép intézkedni nem fog, a magyar tudományos Akademiát örömest képviselem minden egyéb díj nélkül, csak legfeljebb teendő kiadásaim megtérítése mellett. –

Miről midőn a Tekintetes Ügyvéd urat, ezennel sietve értesíteném, s egyszersmind a reám előbbi leveleim szerint kivetett kincstári illetékek megfizetésének kieszközlésére tisztelettel felkérném; teljes tisztelettel maradok

Tekintetes Ügyvéd úrnak

alázatos szolgája
Böszörményi Elek m. k. –

Kivülről: Tekintetes Hinka József úrnak a magyar tud. Akademia rendes ügyvédének tisztelettel Pesten fehérhajó utcza 10 sz.

383/1866

T. cz. Magyar Királyi Akademia!

Ámbár jól tudva előttem, miszerint a Magyar Akademia magas célja kiválóan a magyar nyelv kiképzése s a honi irodalmunk ápolása: mindazonáltal lehetetlen feltennem, hogy a szoros értelembe vett tudomány és a hazai költészeten kivül, az emberi ész egyéb művészeti törekvései ama dajkáló anya öléből ki volnának rekesztvék. Sokkal közelebb a rokonság, sokkal szentebb a frigy, melyben a szépnek minden, noha különvált ágai egymáshoz állanak, semhogy ezeknek egyike is ott, hol testvérei egy nagyratörő nemzet dús pártolásában részesülnek, örökéből kitagadtathatnék. —

Íme, összegyülekeznek Magyarország észnagyjai a Dunapartján emelkedett, mestere dicséretét fennhangon hirdető, nagyszerű palotájukban: feltehető ugyan, hogy a midőn az isteni ihlet képviselői mindenikének hódolnak, áldoznak, egyesegyedül azon lángészről feledkeznének, mely Istennek hajlékait és embe-

rének

retnek lakáit emeli?

Nem! A Magyar Tudós-társaság tagjai nem feledkeztek fényes palotájuk hires épitészéről azon nap, melyen rendeltetéséhez illő, uj helyiség megnyitása ünnepét ülték s ha a sors legyetlen keze a nagy külföldi mestert előbb ki nem ragadja az élők sorából, minden bizonynyal halhatatlan müve jutalmául a babérkoszorut tőle meg nem tagadják. –

Amit, rögtöni halála miatt, a mesteren véghez nem vihették, tanitványán teljesitették az akademiai tagság dicsőségével megdicsőitvén őt, ez által egyszersmind tanusitván, hogy nem egyoldalulag és kizárólag a beszélő, hanem általános szempontból indulva ki, a képző müvészetet is kedvelik és pártolják. –

T. cz. Magyar királyi Akademia!
Szegény keltészfiui létemre a Soproni gymnasiumi pálya elvégeztével, három Bécsben és ugyan annyi a királyi épitészi Akademián roppant

költséggel Berlinben töltött
tanulmányozási évek után,
most a hetedik évben vándor-
lásnak indultam, hogy az Eu-
ropaszerte leghiresebb archi-
tektonikus müremeket saját
szemeim látásával a szakbeli
kimivelődésemet legczélszerübben
kieszközöljem. Szerencses vol-
tam Német és Frankhont, An-
gol-
országot és Belgiumot át-
utazni és azok fővárosain,
mint a müvészet központjain,
hosszabb ideig tartózkodni. Am-
bár m. é. Majus 10kén a Ber-
lini Akademia részéről szá-
momra dijfejében odaitélt
ezüstérem általi kitüntetés
következtében Német és Fran-
cziaországban a vasutak
ingyenes használatában része-
sültem: mindamellett szük-
ségtelen megemlitenem, hogy
mily tetemes áldozatba kerül
mostani utam szeretett atyám-
nak, mellesleg mondva, Arany
János Toldija forditójának,
ki tőlem semmi költséget nem
kimél, hogy a haza becsületes
munkása váljék belőlem. –
De a jelen m. é. Oktober 20ka
ótai Olaszhonban, nevezetesen
Toscanabani tartózkodásom
felülmulja édes szülőim tehet-

ségeit

384/9. Átvettem az elnökségtől jun. 6. 1866.

Igazg. Tanács ülés.
Irományaihoz.
1866. apr. 15.

segélt és utazásom folytatása, kivált kiképeztetésemet befejezendő kiterjedése egész Roma és Nápolyig a lehetetlenségek közé tartozik, ha csak valamely műszerető s hőrezü pártfogó által célom elérésében nem segíttetek. –

Eszembe jutván más országok nemes példája, hogy mily készséggel az ottani tudós és műintézetek a feltörekvő műtanitvány fáradalmas menetét elősegitik: bátorságot veszek magamnak a T. cz. Magyar Királyi Akademiához, mint drága honunk tudományos és művészeti érdekei magasztos előmozditójához, egész alázatossággal folyamodni, méltoztatnék számomra egy kis segedelmet kegyesen rendelni, szentül igérvén részemről hogy a mit itt a művészet anyaföldén gyüjteni alkalmam leend, azt maga idejében imádott hazám dicsősége oltárán háladatos fia gyanánt leteszem.

A T. cz. Magyar Királyi Akademia

Bagni di Lucca
Aprilis 3 kán 1866.

alázatos szolgája
Kolbenheyer Ferenc,
épitész.

Méltóságos Báró!

Mélyen tisztelt Elnök úr!

V. Ferdinand király ő Felségének jól talált arcképe birtokomban levén, mely eredeti olajfestmény, Ender János udvari festész által 1838. évben természet után készíttetett, ezennel oly bátor vagyok, azt a m. t. akadémiának megvétel végett ajánlani. Tudva levő dolog, hogy a m. t. akademia kegyeletes tisztelettel viseltetik hajdani jó királyunk iránt, s igy nem kétlem, hogy Méltóságos Elnök úr, fenn említett arcképet hü hasonlatossága és művészi becsénél fogva, a m. t. Akadémia részére megszerezni hajlandó leend.

A festmény nagysága magasságában 8 láb, szélességében 5 láb 9" azon felül széles, aranyozott keretbe van foglalva, Ő Felségének magas személye pedig, magyar tábornoki díszruhában kiállítva. Ára valamikor 2000 f. volt, én azonban kész vagyok azt a M. t. Akadémiának 250 f. o. é. átengedni.

Ha Méltóságod ajánlatomat figyelembe méltóztatik venni, az arckép szállásomon megtekinthető. Méltóztassék velem rendeltetni, hogy mikor parancsolja azt megnézni, vagy megnézetni, én 9től 12 óráig rendesen honn vagyok.

Személyesen kívántam vagyon Méltóságodnak ez ajánlatot tenni, miután azonban nem valék oly szerencsés elfogadtatásban részesülhetni, jelen soraimban vagyok oly bátor Méltóságodat kérni, méltóztassék határozatát velem tudatni.

Ki is maradok

Méltóságodnak alázatos szolgája

Klimkovics Ferenc

academiai történeti festész.

Pesten 1866. évi April 15e

Deák Ferenc utca 7. szám 1. emelet.

385/9. átvettem utólag az elnökségtől
jun. 6. 1866.

Igazg. ülés iromá-
nyaihoz.
1866. apr. 15én

RAL 385/1866

406./k.

Tekintetes Akademia!

Fogadja a Tekintetes Akademia a budai kir. főreáltanoda részéről a legmélyebb köszönetet azon nagy becsü munkákért, melyek- kel annak könyvtárát gazdagitani kegyeskedett. Bocsánatot kérünk azonban egyuttal, hogy uj kérelemmel bátorkodunk előállani.

A rendelkezésünkre bocsátott munkák, az Évkönyvek kivé- telével csupán mathematikaiak, és természettudományiak, míg tudomás szerint több, a miénkhez hasonló intézetek, az Akademia mindennemü kiadásait kapják.

Igaz ugyan, hogy a reáliskolában – az intézet feladása sze- rint – a reáltárgyak előtérben állanak, de azért a humanistikus tárgyakra is, különösebben a magyar nyelv és történelem tani- tására kellő idő és gond fordittatik. Legyen szabad, ezt egy pár szóval s számmal kimutatnunk.

Intézetünkben a magyar nyelv és irodalom tanitására min- den osztályban hetenként 3 óra fordittatik, a mi hat osztályban összesen 18 óra. Elismerjük, hogy e tárgyra nézve a Gymnasium helyzete kedvezőbb, ott t. i. arra hetenként az I osztályban 4, a II osztálytól a VIII osztályig három-három, s igy mind a nyolcz osztályban összesen 25 óra fordittatik. – Már a történelemben és földrajzban kedvezőbb az arány, ezek tanitására t. i. négy osz-

tályban hetenként 3. és két osztályban hetenként 4 óra van szánva, összesen tehát 20 óra, míg a gymnasium nyolcz osztályára 21 óra, vagy is csak 1 órával több jut. Magyar ország földrajzának és történelmének tanitására egyenlő idő esik, t. i. itt is, ott is hetenkint öszszesen 6 óra.

Valóban, a reáliskola csak oly élénken érzi ama két tárgy fontosságát, mint a gymnasium, s hol a tantárgynak kevesebb idő méretett ki – nem lehetvén az öszszes tárgyak felosztását másképen eszközölni, – ott a tanár fokozott buzgóság által igyekszik ama hiányt lehetőleg pótolni. A tekintetes Akademia meg lehet győződve, hogy nagy becsü munkái nálunk igen szorgalmatosan fognak használtatni, tanulmányoztatni.

Esedezünk tehát: méltóztatnék a Tekintetes Akademiának intézetünket a mathematikai és természettudományi munkákon felül még egyéb mindennemü kiadásaival kegyesen megajándékozni.

A kik egyébiránt a legmélyebb hálára kötelezettek maradunk

A tekintetes Akademiának

Budán 1866 évi Aprilis hó

alázatos szolgái

Dr Schenzl Guido igazgató.

Hofer Karoly r. tanár
és könyvtárnok

$\frac{386}{9.}$ átvettem jun. 6. 1866.

Könyvtári bizottság

A' tiszaszabályozási központi felügyelőségtől.

521/sz. 866

A' magyar tudományos Akademia ter-
mészeti osztály tekintetes titkári hivatalnak
Pesten.

5 irat / Az illető tiszai folyam osztály épitészeti hivatalok részéről bekül-
dött f. é. Május havi eső mérési észleletek jegyzékei ./. alatt
tisztelettel átszármaztatnak.

Budán 1866 Junius 4 én

Herrich...

ab.

miért pengenek ha kimegyek or-
szém?
Nem akartam tűrni, a nélkül
hogy említett részletes leírását
[illegible] tettem volna a kápolnának
leírását bátorkodom ezen-
nel a tekintetes Akadémiá-
nak átküldeni. A határtalan
tisztelet mellyel nemzetünk vá-
lasztottjai által képezett eme tes-
tület iránt viseltetem, amo
egy jó[illegible] dézsmán alapszik, hogy
[illegible] benne egyesült valamennyi
tényező, melytől egyedül vár-
ható pusztulásnak indult nem-
zetünk megmentetése. Ha a mel-
lékeltet a tek. Akadémiának bár mi
szerény figyelmet tehettem, bol-
dognak érzendem magamat.
Wiesbaden, Junius 1-én 1866.

Ábráth János

389/3 — Érk. jun. 8. 1866

Tekintetes Akadémia!
Utazásom a rajnai tartomá-
nyokban Aachenbe is vezé-
tett. E négy történelmi város
szélesegy házát meg tekintget-
vén, egy mellék kápolna fö-
lött szemembe ötlött a ma-
gyar címer. Belépve a kápol-
nába szívbeli örömmel és
egyszersmind édes keserű meg-
megindulással láttam, hogy di-
cső emlékezetű királyunk
nagy Lajos működésének egy
maradványa előtt állok.
Az egy háb ban álly volt ne-
hány ember; a kápolna egé-
szen üresen állott. A magá-

nyos csend; a váratlan nagy képe-
tő, melyben úgy szállván legna-
gyobb hírálynak, mint egy
saját szelleme képébe ki az é-
szakos angyészekből elkorcsosult
nemzetének egyik gyermeke elé;
az egyvelán áthullámzó gon-
dolatok, a felkoltott érzelmek és
hasonlítások nagy bámítattak. Ön-
kéntelenül térdre borultam az
oltár előtt, önkéntelenül össze-
kulcsoltam kezeimet, és szivemen
áthullámzott a könnyeket fa-
kasztó érzelmek tengere. Nagy
nagy Lajos saját, talán egyet-
len megmaradt műve előtt
állottam, műve előtt annak nagy
Lajosnak, ki négy tenger part-

jáig lobogtatá a város fehér-so-
lobogót, ki magyar hazánkat
a polgárosodott világ szellemi
urává tette. S mindebből mi ma-
radt meg? Ott négy tenger helyett
saját hazát alig ják elődjeink-
től, s a magyar neve mi ma
kopra puszta név a világ történel-
mében, oszlopa név, mely csak nem [illegible]
szám, hang melynek értelme, [illegible]
bontásíja a forgó idők folyamában
elveszett. Gondoltam nagy Lajos [illegible]
pére és gondoltam mostani [illegible]
imádott nemzetemre. S merengő
fájdalmamból csak az egyház-
ban levők léptei és suttogásai
költött fel. Bámultak ők,
rajtam mit térdepel az idegen
szemű és idősebb ember oly so-
káig a félrecső kápolnában, rajta

Nagy Lajos kápolnája Aachenben.

Az aacheni székesegyház ke-
letkezéséről és történelméről
felesleges volna itt hosszasan megemlékezni. Csak
annyit, hogy az egész
egy különböző és egymás-
tól távol eső időszakokban
épült, a mi nyomban szembe
ötlik az épület egyes része-
in, melyek egészen különbö-
ző ízmodorral nem csak semmi-
féle összefüggésben nem
levő, hanem egészen szét-
hangzó modorokban emelvék.
A legrégibb rész a góth mo-
dorú chorus. Jelleme ma-
gasztos és nemes. Oly nagy-
szerű, hogy a későbbi épület
fő-hajóját puszta előcsar-
nokká sülyed mellette. Ez
rész az ismert görögös ó-
keresztény modorban épült-
tenek és hajóalakúi; a korinthi
ízlés uralkodik rajta. Az egy-
ház balra eső részei kevésbé
jelentékenyek. A bemenettől
jobbra esik kápolnánk.
Kívül kissé neki puszta tal-
jón-modorú. Közepén a ma-
gyar címer. A négy csúcsból
egy hiányzik. A bemenet
az egyházban van. Belül a
korinthi modor uralkodik
teljesen csúnyítva a múlt
század copfos modora által.
Meglátszik rajta, hogy Mária

Terézia idejében lett ujjitva.
~~A bemenet átellenében van az oltár~~
Az egész alapja kerek, negy-
kockás csiszolt kövezettel. A
bemenettől jobbra és balra az
egész négy-négy korinth fél-osz-
lop által egész az átellenben
fekvő oltárig egyenlő részek-
re osztatik. Az osztlopok fél
ölnyi magasságú alapjaik
feketék, a többi fehér. Az osz-
lopfőktől egy vonalban körös-
körül elfutó párkányzat
választja el a henger alakú
kápolnát kúp-alakú fedé-
zetétől. E kúp igen magas és
az egész kápolna összes mű-
veiben egyszerű de nemes
jellemű. A „copf" [illegible] az ó-
kit mérnyeke mutatkoznak,
a mellett azok a múlt szá-
zadban mind lettek ujjitva.
A kúp közepén levő csillag-
ból négy csúcsban végződő gáz-
lámpa lóg le, a kúp palástja
aranyban s fejérben földom-
borművű angyalokkal, köny-
vekkel, mitrákkal, ostyatar-
tókkal stb. van díszitve.
A bemenet átellenében középüt-
ben a párkányzat alatt úgy mint
a bemenet fölött is ablak. Alatta
a következő címer: a bal részt a
magyar címer négy csíkos bal rész-
ét mutatja; a jobbik 12 bárány-
féle liliomat négy sorban, a négy
csíknak megfelelően. A vért
fölött koronás sasfej, a lili-
omok felett koronás, szakál-
las férfi fő. Mindkétoldalt graff-

Hiketöly Lajos címere. Lorrain és Bar herceg, Károly, német alföld főkapitánya ugyan-ezt a címert vésette címeré-nek bal paizsán négy a múlt század közepén.
A címer alatt:

Fundatio
a Ludovici I.
Rege Hungariae
Anno 1374.

Az írat alatt hosszú ablak, melynek festett üvege Máriát ábrázolja, álló alakban. Különös művészeti értéke a képnek nincs, a mint hogy világosan látszik is rajta, hogy nem a régi nemes üveg festészet műve.
Virágok és ékítmények közt az ablak üvegén e szavak állanak:

Ave Maria
Regina Coeli laetare.

Az egész újnak látszik. Legalább hiányzik róla a régiek képírási színezékessége, a körvonalak átolvadása, és az egyes mozaikszerű részletek aprósága.
A kép alatt az oltár tarka fejér szürke-vörös márványból. A tabernacel külső ezüstös része pelicánt mutat három fiókkal. Az oltár behorpadó homlokzatának közepén ilyen alak:

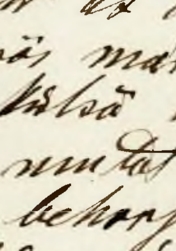

zöldben és fehérben, körül írva:
Publicum Meritorum Praemium.
Az oltártól balra fordulva, körülbelül egy magasságban az üveg-oltárképpel szent István király szobra áll. Az ismert régi Socrates-szabású orra emlékeztet arca. Alatta: S. Stephanus Rex.

Mellette egészen fent kis ablak, alatta a Habsburg-Lothringen házból való római császárok címere, és alatt.

Consummata
Sub Josepho II
Rom. Imperatore
Anno 1767

Alatta nagyobb, hosszas ablak, ez alatt faragott gyontató.
Következik:

S. Emericus Dux
szobra. A Gonzaga-képekre emlékeztet.
Azután a bemenettől balra márvány táblán arany betűkkel:

Capellam Hanc
a Ludovici Reges Hungariea
Aere Publico Erectam, a ruina
cui proximam Dalonea viderat
Carolus S.R.I. Princeps Batthyányi
tunc Croatiea prorex, Belgii vicaria
potestate gubernator, Caesarei
et confederatorum exercitus dux
etc. vindicarit, et tum caesareorum maiestatum munificentiâ, tum eiusdem principis, tum pontificum, aestimatum militumque Hungariae liberalitate restituta, comite ab Ultz moguntinae ecclesiae praeposita, Teesvariensi abbate ad visitationem regio beata Deo consecrata fuit anno domini
MDCCLXVII: XV: Septembris.

A bemenet fölött kis ablak alatta a Habsburg-Lothringen római-német császári címer, ez után:

Continuata
Sub Maria Teresia
imperatrice regina
Hungariae.

A kapui vas rácsozattal elzárható.
Az előbbi irat átellenében, a bemenettől jobbra:

Hanc Capellam
dotavit et ornamentis
preciosis ditavit Ludovicus
Rex hungariae, ipsamque aedifi-
cari procuravit et consecrari
in honorem beatae Mariae Virginis,
sanctaeque Annae, Sancti Stephani
regis Hungariae, Sancti Emerici filii
ejus ducis Slavoniae, Sancti Ladislai
regis Hungariae, Sanctae Elisabethae
filiae regis Hungariae, Sancti Henrici
imperatoris romanorum, Sanctae
Cunegundae uxoris et viduae et
caeterorum sanctorum regni
Hungariae, anno domini
M CCC LXVV : IV: Augusti.
Alatta, ép úgy mint az átellen
levő irat alatt a magyar címer és
vasrácsozat, négy részre osztva
mely négy rész a kővé vésett
négy betűzeteket mutatja virá-
gos és sallangos kivitelben:

ℳ ℛ } ugyan az
ℛ ℋ } átellenben.

Következik:
S. Adalbertus Ep.
szobra.
Mellette:
Ablak, címer, irat, ablak, ugyanolyan
ép úgy mint átellenében, csak
hogy ama iratot ez helyettesíti:
Restauratio
inchoata
sub Francisco I.
Rom. imperatorae.
Következik:
S. Ladislaus Rex
szobra: kezében pajzs e betűze-
tekkel egymás felett:
I H S
I MR
Szerzet ismét az oltárhoz
értünk.

Még kell említenem, hogy valamennyi szobor, kivéve a püspökét, magyar öltözékű, s hogy valamennyi irat kivéve a góth „Ave Mária etc." latin nagy-betűkkel van írva.

Asbóth János.

ad $\frac{389}{3}$ 1866.

Méltóságos Báró

Akademiai Elnök úr!

Nógrádmegye kebelében B.Gyarmathoz és Ipoly folyóhoz délkeleti irányban 1/2 mértföldnyire Sój puszta határában fekvő mezei gazdaságom magasabb pontján e hó elején kut ásatását inditván meg, munkásaim függőlegesen 12 ölre hatottak le, többnyire agyagos rétegeken a föld gyomrába a nélkül, hogy vizforrást találtak volna.

Midőn azonban az ide mellékelt ./. alatti rétegre jutottak, ennek egy szakadékából az ide .//. alá mellékelt kövület perdült ki, melylyel munkásaim engem ajándékoztak meg; én pedig hazafi kötelességemnek is merem azt a Tekintetes Akademia rendelkezése alá bocsátani.

Nem szakom az őslénytan, de ugy vélem, hogy ezen kövület évezredek előtt eltemetett valamely vizi madár csőre lehetett.

Ezen töredéknek a közetben maradt felét munkásaim legszorgalmasb keresés mellett sem valának képesek megtalálni. Tehetségemtől telhető jutalmat igértem nekik annak feltalálása esetére.

Fogadja Méltóságod ezen csekélységet kegyesen, s méltóztassék esedezem a Tekintetes Akademiának mély tiszteletem nyilvánitásával átadni, mely

./.

lyel maradok valamint Nemzeti intézetünknek, úgy

B.Gyarmaton 1866 évi Majus 30án

Méltóságodnak is

alázatos szolgája:

Kacskovics Lajos
lev. tag.

399. / 9. Érk. jun. 14. 1866.

55 ív

400/J. Érk. jun. 24. 1866.

Boros-Sebes Jun 10-n 66

Tekintetes úr!

Van szerencsém a f. évi akadémiai Almanachban kéziratképen érintett kis dolgozatomat, mely épen most hagyta el a sajtót, kézhez által-tenni.

Dr. Nendvich tr. úr barátom tartalmával az Akadémiát megismertetni igérkezett.

Az illető fürdő tulajdonosa Waldstein gróf úr, ki a sajtolás költségeit viseli, kivánván, hogy a dolgozat német nyelven is megjelenne, ez is most sajtó alatt van, a honnan kikerülvén bátor leszek abból is pár példánynyal szolgálhatni.

Őszinte és teljes tisztelettel

Kéry Imre

Tekintetes Academia!

Tett igéretünkhez képest azon emlék irat egyik eredeti párját, mely 1865ik évi Augusztus 14én a halhatatlan költő Vörösmarty Mihály szobra talapzatába Székesfejérvárott letétetett, van szerencsém a Tekintetes Academia levéltára részére maradandó emlékül megküldeni.–

Kelt Székesfejérvárott, folyó 1866ik évi Máius 28án tartott szoborbizottmányi ülésiből.–

B. Splényi Henrik
szobor bizottmányi elnök.

404/2 Vettem jún. 15. 1866.

Közpénzeknél
levéltárba

Das germanische Museum

an

das verehrliche Sekretariat der „Magyar tudományos Akadémia"
Pesth.

Indem wir den Empfang von
Hunfalvy, a magyar birodalom természeti viszonyainak leirása, III. Köt. 1865.
hiermit verbindlichst dankend bestätigen, erlauben wir uns unter Ueberreichung der kürzlich erschienenen 3. Auflage des Wegweisers durch unsere Sammlungen ergebenst zu bemerken, daß der 2. Band von Hunfalvy's oben genannten Werke uns noch fehlt und uns seit dem Februar 1864 überhaupt keine Mittheilung von Seite der Magyar tudományos Akadémia geworden ist, wir also für geneigte Nachlieferung des seit dem Erschienenen sehr dankbar

sein würden.

Mit ausgezeichneter Hochachtung

Nürnberg, den 7. Juni 1866.

Der I. Vorstand des germanischen Museums:

A. Essenwein.

Dr. F. R. Erbstein,
I. Secr.

407/9. Érk. jun. 16. 1866.

A Germanisches Museum köszöni Hunfalvy „a Magyar Birod. term. Leirásának" III Kötetét: de kéri a II-at, melyet még nem kapott, valamint az 1864 óta megjelent kiadásokat, melyek szintén nem érkeztek meg hozzá.

Kérjük e lapot aláíratva vételi elismervényül a Magyar tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges der „Magyar tudományos Akadémia" zurückzusenden.

A könyvek jegyzéke,

Verzeichniss der Bücher,

melyek .... csomagban .... szám alatt Eggenberger Ferdinánd pesti könyvkereskedő által küldettek

welche in .... Packet mit .... Zahl durch .... Buchhändler in Pest abgesendet wurden

Az Árvai Csaplovics Könyvtárnak. ~~Túrócz-Szent-Márton~~ Alsó-Kubin.

An ....

I. A magyar tudományos Akadémia részéről.

I. Von Seite der „Magyar tudományos Akadémia."

Évkönyv II–X.
Régi m. nyelvemlékek I–IV. 1.
Nyelvtud. Pályamunkák I. II. III.
Természettud. " " " I–IV.
Történettud. " " " I. II.
Philos. " " " " I. II. III.
Mathem. " " " I.
Törvénytud. " " I. II.
Tudománytár 1834–39. 1842–43.
Gegő: Moldvai telepek.
Magyar László utazása I.
" " " levelei.
Vállas: Felsőbb Egyenletek I. II.
Kazinczy eredeti munkái I. II.
Mocsi: Elmélkedések
Magyar nyelv rendszere

Magyar Tájszótár
Nyelvtud. Értesítő I. II.
Philos. Értesítő III–IV.
Math. Értesitő I–IV.
Nyelvtud. Közlemények I. II. III.
Math. Közl. I. II. III.
Archaeol. Közl. I. II. képátl. III. IV.
Statist. Közl. I–VI.
Monumenta. Okmánytár I–X.
detto Írók: I–VII. IX. XI. XII. XV.
Török-magyarkori tört. emlékek I. II.
Magyar Tört. Tár I–XII.
Érdy: Viaszos lapok.
Magyar Levelestár I.
Knauz: Országos tanács.

[illegible]

409/I. Visszaérk. jún. 18. 1866.

Márkfi: Codex graecus.
Mátray: Magyar énekek dallamai
Sztoczek: Utasitás
Fábián: Finn nyelvtan
Hunfalvy: Finn olvasmányok.
Vámbéry: Abuska
Kazinczy Ferencz és kora I–III.
Babbage Logarithm.
Brassai: Logika
Szalai: Lélektan
Szabó: Magyaritás
Stratégia elvei I. II. III.
Hunyadi utólsó hadjárata
Vass: Iskolárás

Német-magyar Zsebszótár.
Raumer: Lengyelhon bukása
Ovidius: Átváltozások I–III.
" " levelei
Hradnai: Számolási segéd
Horatius levelei
Cuvier: Állatország
Toldy: Emlékbeszéd gr. Teleki J. fölött
Almanach 1861. 863. 864. 865.
Szótár 1–13 füzet.
Petényi hátrah. munkái I.
Jegyzőkönyv I. II.
Budapesti Szemle 41–70. Új folyam 1–3 füz.

II. Mások részéről

II. Von Andern

Jegyz. F.

KUBINI JÁRÁS ... VÁRMEGYE

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

Alsó Kubinban 1865 évi Octoberhó 13án

Bruck Lipót
Könyvtárnok.

Előttünk Csaplovics
elch Fő Szolgabiró
Hutek Ferencz
alesküdt

Pest, 1861. Emich Gusztáv magy. akad. nyomdász.

51/1866.

Tekintetes Titkár Úr!

Kötelességemnek tartom Tekintetes Uraságodnak bejelenteni, hogy az Archaeologiai Bizottság f. év Jun. 5én tartott rendes ülésében Torma Károly m. Akademiai levelező tagot Archaeologiai Bizottmányi tagnak egyhangulag választotta.

Pest 1866. Jun. 8án

Rómer Flóris
Bizottsági előadó.

411/d. Ek. jún. 18. 1866.

G. Z.

An Herrn Joh. v. Arányi
Unternehmer ung. Aktien-[illegible]

Zu Folge Erlaß der hochlöblichen k. k. Finanz Landes Direction werden Sie aufgefordert, zum Behufe der Steuervorschreibung für das Verwaltungsjahr 1861 die sämmtlichen in Ihrem Geschäftsbetriebe beschäftigten und von Ihnen besoldeten Angestellten, in dem zuliegenden Bogen ./. zu verzeichnen, darin den Vor- und Zunamen, die Diensteigenschaft (z. B. Buchhalter, Geschäftsführer, Magazineur, Cassier, Commis, Agent, Werkführer) u. s. w. die Wohnung, dann den Betrag der Besoldung und sonstiger Emolumente genau anzugeben, und diesen vollständig ausgefüllten und von Ihnen gefertigten Bogen binnen 3 Tagen in der hierortigen Amtskanzlei abzugeben —

./.

Die minderen Diener und Hilfsarbeiter, die blos für Taglohn arbeiten, sind darin nur mit der Gesammtzahl zu bezeichnen.

Für den Fall, als das Verzeichniß der bei Ihnen Bediensteten binnen der oben festgesetzten Frist hierorts nicht eingebracht würde, wird diese Unterlassung als stillschweigende Erklärung angenommen, daß in Ihrem Geschäfte sich kein von Ihnen bestellter und salarirter Bedienstete befindet, und sollten sich wider Vermuthen in Ihrem Geschäfte doch Bedienstete befinden, so würden Sie sich die Folgen gemäß §. 29. des Einkommensteuer Gesetzes vom Jahre 1851 selbst zuzuschreiben haben.

K. k. Steuer Commission für Pest, Ofen und Altofen
Pest, am 13. Juny 1861

[illegible]

412/9. [illegible] jun. 18. 1866.

A' Steuer Commission van a' Seminariumnak szomszéd vajon kivárólag házában. Mondjam, ovén, felmetessék a' Friedrich [illegible] adó tanácsnok, s felvilágosítassék, hogy kére[illegible] végétől függő hivatalok s folyók az academiánál [illegible] – Ha egyébként [illegible] [illegible] Kir. Cancelláriánál ben foglalkozik, ezek a' következők

Zichy [illegible] 600 fr [illegible]
Pöschl } [illegible] 500 fr [illegible]
Ring
Mednyánszky } [illegible] 500 frtal
Laszka } 600 frtal
Medrich Ernő, [illegible] – 300 frtal [illegible]

Talán mondd neki, hogy az academia pénzügyeinek vezetője én vagyok, s a pénztárnál, és általában a pénzügyekről én adhatok kellő értesítést. – Ha semmit sem mondasz neki: meg tudja új [illegible] írnak.–

Magy. Akadémia

L.S.

Tekintetes titkár úr!

Szerencsém van Kubinyi Ferencz úr „Jelentés tudományos, művé-szeti és ipari működéséről” czimű értekezésre nézve véleményemet a következőkben előadni:

Magában véve az efféle jelentéseket, melyeket valaki saját munkálkodásáról tesz, nem tartom helyteleneknek, ha t.i. kellő tárgyi-lagossággal készülnek s nemcsak üres declamatiók. Kubinyi tisz-teleti tag úrnak jelentése e tekintetben nem üti meg kellőleg a mértéket, mindazáltal van benne néhány becses adat, s a jelentés csakugyan tanúságot tesz Kubinyi úr dicséretes buzgal-máról és jó akaratáról, másfelől meg másoknak is szolgálhat némi buzdításul a munkásságra. Ezeknél fogva, úgy vélekedem, hogy a „Jelentést” ki lehetne adni az Akademia Értesítőjében, de azon feltétellel, hogy a bevezetés az első laptól a 13-dik lapon található azon szavakig: „A szerencsétlen védelmi harcz után” stb. kihagyassék, mert ez csak üres phrasisokból áll s felesleges indokolás, melyet e szavakba lehet összeszorítani: „A tisztelt Akademiának érdekében áll, tudni azon eredményt, melyet tudományos tekintetben egyes tagjai kifejtenek, s melyet a titkári jelentések nem meríthetnek ki. Azért szándékom a következőkben rövid jelentést tenni saját működésemről.” Erre aztán következnék maga a jelentés.

Buda 1866 jun. 20.

Tekintetes titkár úrnak

alázatos szolgája
Hunfalvy János

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

413/9. Érk. jun. 18. 1866.

413/1866

M TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Die 41ste Versammlung

der Deutschen Naturforscher und Aerzte,

zu der von uns auf die Tage vom 17. bis 22. September eingeladen worden war, wird, in Anbetracht der politischen Verhältnisse, dieses Jahr nicht stattfinden.

Frankfurt am Main, im Juni 1866.

Herm. v. Meyer,
erster Geschäftsführer.

Dr. med. **Spiess sen r.,**
zweiter Geschäftsführer.

417/I. Ért. jun. 21. 1866.

A német orvosok és természetvizsgá-
lók f. é. septemberre hirdetett köz-
gyűlése, a politikai viszonyok
miatt, nem tartatik meg.

Tudomásul.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Tekintetes Titoknok Úr!

Greguss Gyula úr értekezését „A tágulás törvényéről, név szerint a víznél" az ide csatolt
/. mellékletben /. visszaküldvén, van szerencsém a f. é. Május 16-án 374 sz. alatt hozzám intézett felszólítás következtében jelenteni, miszerint a szóban levő értekezés, mint elismerésre méltó alapos tanulmány eredménye az Értesitőbe leendő fölvételre érdemes.

Hallgatással azonban nem mellőzhetem, hogy a kifejtett elmélet és a kisérlet eredményei nem mutatnak fel oly megnyugtató öszhangzást, melyből bizton lehetne következtetni, hogy a szóban forgó elmélet a víz tágulásának valódi törvényét magában foglalja. Azon körülmény, hogy a kifejtett képletek a légnemü testek tüneményeinek is megfelelnek – mire értekező úr ismételve hivatkozik – a víztágulására nézve lehozott képletek általános helyességéről még nem tanuskodik, nem pedig azért, mert a

legekre vonatkozó fő törvény már az érte-
kezés elején be lett fektetve az elméletbe.

Ezektől azonban eltekintve a Greguss úr
által lehozott képletek birnak még is
azon figyelemre méltó előnynyel, hogy a
víz ságulási törvényét, az illető tényezők
belső öszefügése alapján, megközelitőleg
kifejezik.

Ennél fogva örömmel ajánlom az érte-
kezést az Értesitőbe leendő fölvételre

Budán 1866-ki Junius 20án

Tekintetes Titoknok úr

alázatos szolgája.
Petzval József
r. tag.

418/3. Érk. jún. 21. 1866.

Gregus Gy.-ról

I.

418
1866

A TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

PEST VÁROS FŐORVOSA ÉS KÓRHÁZIGAZGATÓJA

A nagytekintetü magy. tudományos

Akademiának

Pesten

Van szerencsém az 1865^{d} év folytán a légtünetek és egészségügy köréban gyüjtött észleleteimet, nemkülönben a / népesedés mozgalmának — házasulás, születés és halálozás által — pest városáról szolló kimutatást, a statisticai bizottmánynak kellő hasznalat végett, az

/.   /. alatt tisztelettel átt tenni

Kelt Pesten 1866 Junius ho 20^{d} n.

Dr. Tormay

Pest város tiszti főorvos

4119/R. Ért. jún. 21. 1866.

Statist. Bizottsághoz

Tekintetes Úr!

Sajnálom, hogy türelmetlenségem miatt elhamarkodtam
az ügyet, és értekezésemet ismét a' Tekintetes Akadémiához czimez-
tem, a' helyett, hogy azt valamelly Akadémiai tag Úrhoz küldöttem
[vólna] ~~de~~, de ezen szabályról tudomásom nem vólt, mert a' hírlapban csak a'
lefordításáról olvastam, tehát csak a' Tekintetes Úr becses, f. hó 16án
456/K. sz. alatt kelt közleséből jött tudomásomra ezen szabály, melly
becses közlést ma délután kaptam, miután már délelőtt értekezése-
met a' póstára feladtam, és akkor már el is ment. Evvel egyszerre
kaptam öcsémtől, az Országbírói elnöki titkártól is ~~kaptam~~ azon
tanácsot, hogy értekezésemet Tek: Kondor Gusztáv tanár és Akadémiai
lev. tag Úrnak küldjem meg, azon kéréssel, hogy azt véleményével
szíveskedne a' Tek: Akadémiának előterjeszteni. Minthogy türel-
metlenségem miatt a' hiba már megtörtént, bocsánatot kérek,
hogy bátorkodom a' Tekintetes Úrnak azon alázatos kéréssel alkal-
matlankodni, hogy azon esetben, ha ezen szabálytól kivételesen el-
térni nem lehetne, vagy a' Tekintetes Akadémia nem kívánna, a' Te-
kintetes Úr lenne olly kegyes, értekezésemet az ide zárt levéllel együtt
Tekintetes Kondor Gusztáv tanár és lev. tag Úrnak átküldeni.

Minthogy

Minthán alkalmatlanságomért ismét bocsánatot kérek, maradok kérésemet megújítva és magamat a' Tekintetes Úr becses hajlamába ajánlva különös tisztelettel

Unghvártt, Június 19én, 1866.

A' Tekintetes Úrnak

alázatos szolgája

M. Tóth Adolf

mérnök.

421/9. Eik. jun. 21. 1866.

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia!

A' hírlapból arról értesülvén, hogy a' Tekintetes Akadémiának mathematikai és természettudományi osztálya f. hó 11én tartott ülésében az általam még f. évi Január 1én megboldogúlt Méltóságos Gróf Deſsewffy Emil Akadémiai Elnök Urhoz czímezve elküldött, de a' Tekintetes Akadémiához csak nem régen eljutott, az „üstökös csillagok üstökeinek eredetéről" szolló, német nyelven szerkesztett értekezésemre nézve az Akadémiai alapszabályok következtében annak magyarra lefordítása végetti viſszaküldetését határozta. Ámbár én még eddig az eredeti német nyelven szerkesztett értekezésemet kezeimhez nem kaptam, siettem azt az eredeti fogalmazásból – némelly igen csekély változtatáſsal – lefordítani, és bátorkodom, ezen magyar fordítást a' Tekintetes Akadémiának tiſzttelettellyesen azon alázatos kéréſsel előterjeszteni, hogy azt az illető szakosztály által megbíráltatni, és annak idejében az eredményről engemet kegyesen értesíteni méltóztatna.

Egyszersmind

Egyszersmind bátorkodom, a' magyar műszavakbani járatlanságom végett, a' műszótár hiányával eszközölni kellett fordításban netalán előfordúlható helytelen mű,tani kifejezések iránt Egyes elnézést kérni.

Külömben magamat a' Tekintetes Akadémia ke,gyeibe ajánlván, megkülömböztetett tisztelettel maradok

Unghvártt, Június 18án 1866.

A' Tekintetes Magyar
Tudományos Akadémiának

alázatos szolgája
Mihályházi Tóth Adolf
magán mérnök.

422/3. Érk. jun. 22. 1866.

421. sz. a. iktatott levelében kifejezett kivánsága szerint, értekezése Kondor G. l. sághoz tétetett át, előleges ajánlás végett.

Nagyságos Uram!

Midőn az Angol nyelv iránti észrevételemet 's az általam kiszemlélt Magyar Angol szavak jegyzékét van szerencsém Nagyságodnak olly czélból bemutatni: hogy azt, ha érdekesnek, 's érdemesnek találandja, a Nagytekintetű Magyar Tudós Társaság figyelmébe ajánlani méltóztatnék; bátor vagyok felemliteni: hogy midőn a Magyar Tudós Társaság a Táj-szótárt kibocsátotta, én voltam, ki a hazafias felhivás folytán ösztönöztetve az iránt ter-jedelmes észrevételemet bemutattam, 's a Tudós Társaság nyilvános méltánylását 's dicsére-sét kiérdemlettem, és most, minthogy a Tu-dós Társaság által ki bocsátott Magyar Nagy Szótárban tömérdek szavak hiányza-nak, elnem mulasztandom annak részle-tes kiegészitésére legalább ezer tős gyökeres 's életben lévő szavak gyüjteményét bemu-tatni.- De jelenleg fájdalom! a szükölkö-dés, és keresetnélküli állapot nyommasztó sulya hátráltat.

Nevegye tehát Nagyságod rosz néven, hogy ez úttal is bátor vagyok Nagyságodat adott biztató szavára megemlékeztetni, 's ujolag esdekleni: kegyeskedjék engem a vezénylete alatt álló Intézetek vala-mellyikében mielőbb alkalmazni, 's kiel-kető állomással ellátni. Maradván mély tisztelettel

Nagyságodnak

alázatos szolgája
Bajor István
ügyvéd.

lakásom
Nyár utcza 22.dik szám

424/J. Iglava jún. 25. 1866.

Vettem Jun. 8 án 866.

Nyelvt. Oszt.

Nyelvtud. bizottsághoz

Kérjük e lapot aláíratva vételi elismervényül a Magyar tudományos Akademiának visszaküldeni.

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges der „Magyar tudományos Akadémia" zurückzusenden.

A könyvek jegyzéke,

Verzeichniss der Bücher,

melyek ..... csomagban ..... szám alatt
Eggenberger Ferd.
pesti könyvkereskedő által küldettek

welche in ..... Packet mit ..... Zahl durch
.....
Buchhändler in Pest abgesendet wurden

A Hódmezővásárhelyi ref. főgymnasiumnak.

An .....

I. A magyar tudományos Akadémia részéről.

~~I. Von Seite der „Magyar tudományos Akadémia."~~

+ Évkönyv X. 10. 13.
+ Nyelvtud. Értesítő II. 4.
+ Phil. Értesítő III 3. IV. 1. 2.
+ Math. Értesítő III 3. IV. 1. 2. 3.
+ Nyelvtud. Közlemények II. 2. 3. III. 1, 2, 3.
+ Archaeol. Közl. 1–4. III. IV. 1. 2. 3.
+ Math. Közl. II. III.
+ Statist. Közl. IV. V. VI.
+ Toldy: Emlékbeszéd gr. Teleki fölött
+ Almanach 1861. 863. 864. 865.
+ Szótár 1–13 füz.
+ Strategia elvei III.
+ Petényi hátrahagyott munkái I. Ső füzet.
+ Monumenta. Okmánytár X.
+ detto Írók VII. XI. XII.
+ Jegyzőkönyv I. II.

Jegyz. S.

425/I. ker.

A „Monumenta Hungariae Historica. Írók" czímű munka eddig megjelent tizenöt kötetéből a VIII. X. XIII és XIVk köteteket sem az 1863k évi első, – sem az 1865k évi második küldeményben nem kaptuk meg

Jul. 20. 1865.

Komáromi Dániel

II. Mások részéről ~~II. Von Andern~~

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

Hód-Mező-Vásárhelyen, Julius 20. 1865.

Komáromi Dániel
gymn. tanár és könyvtárnok.

Pest, 1861. Emich Gusztáv magy. akad. nyomdász.

425/9. Érk. jún. 25. 1866.

Tekintetes Titoknok Úr!

Midőn a mellekelt könyvjegyzéket a kezemhez vételt elismerő aláírással és a hiányt kimutató megjegyzéssel ellátva visszaküldöm; teljes tisztelettel kérem Tekintetes Titoknok urat, hogy a hiányzókul kimutatott kötetelnek és a m. t. akadémia azon kiadványainak, melyek a könyvjegyzék kelte óta megjelentek, tanintézetünk részére megküldését kegyesen elrendelni méltóztassék. Teljes tisztelettel

Hód-Mező-Vásárhelyen, Junius 22. 1866.

Tekintetes Titoknok Úrnak

kész szolgája
Komáromi Dániel
gymn. tanár és könyvtárnok.

Mélyen tisztelt M. Akadémiai Titoknok Ur!

„A magyar polgári jog alapelvei" czimü dolgozat által következö 3 czél megközelitését kisérlettem meg; u. m.

1.) Lehetöleg könnyitni a' jog tanulását; s ez által annak tanulmányozására, kedv- és hajlamébresztöleg s ösztönadólag hatni.

2.) Az ország jogállapotának jelenlegi bonyolult helyzetéhez képest lehetöleg tájékozó- s vezérkönyvet adni a' jogtanulók, kezdö ügyvédek, birák, s általában az ügyfelek kezeibe.

3.) A' magyar polgári jog átalakitására, névszerint némi tekintetben elökészitöleg munkálni az által, hogy bizonyos kérdések fölött igénytelen vélemény nyilvánitatván, az illetö szakértöknek eggyel több alkalom adatott, érintett kérdések figyelembe vétele, s azok fölött helyes és alapos vélemény nyilvánitására. —

Elsö czél megközelitésére, következö modok al-

alkalmazása által törekedtem:

a) Lehetőleg egyszerü, világos, és könnyen érthető előadás.

b) A' fontosb kérdések teljrészletességben elemzése.

c) Felvilágosító példák alkalmazása.

Második czél tekintetiben, következő, mint előttem legalkalmasbnak látszó modot és eszközt használtam:

Azon jogviszonyokat illetőleg, melyek az ősiség eltörlése, 's a' jog- és teheregyenlőség elve következtén teljesen átalakultak, de a' törvényhozás intézkedései megakadályoztatása miatt, törvények által nem szabályoztathattak, — régibb törvényeink szelleme, történelmi, 's böleseszeti alapokon fejtegetetvén, a' kérdéses jogviszonyok körüli eljárás esetére, törvényeink elveivel egyező elvek terjesztettek, a' joghallgatók, kezdő ügyvédek, birák, 's általában a' joggal nem szakmailag foglalkozó ügyfelek elé, utasítás és vezérül. —

Harmadik czélt következő modokon 's eszközök által ügyekeztem megközelitni:

aa) Az 1848 előtti 's utáni jogállapotot, minden tárgynál párhuzamosan terjesztettem elé, hogy köny-

nyebben megitélhető legyen: valjon azon változások, mik, régiebb törvényeinkben, vagyis az 1848 előtti jog-állapotra nézve, részint a' közbejött ideiglenes törvénykezési szabályok, részint ezek rendelkezése alapján az ezeket megelőzött ősiségi 's urbériségi kormányrendeletek, továbbá' az osztrák polgári törvénykönyv némely meghagyott rendelkezései folytán eléidéztettek, mennyiben egyeznek meg törvényeink szelleme, 's elveivel, 's mennyiben térnek el azoktól?; természetesen következvén, miképp a' régiebb, 's megváltozott jogállapotok ily alakban eléadása, a' jelenlegi jogállapot megismerhetésére is egyszersmind egyik könyitő módnak tekintethetett.

bb.) A polgári jogintézményeket 's elveket, a' jog többi ágait, jelesül büntetőjogot érdeklő intézményektől, mik régiebb törvénytanitó könyveinkben összekapcsoltan tárgyaltattak, elválasztottam, 's teljesen elkülönitettem.

cc.) Az 1848ban törvényben kimondott ősiség eltörlése, 's a' jog- és teheregyenlőség elvét, minden tárgynál részletesen alkalmaztam; 's ekkép, mintegy a' régiebb törvényeknek, az ősiség eltörlése, 's a' jog- és teheregyen-

ad #rum 434/9.

lőség elve szerinti átalakitását, egyrészben megki-
sérleni kivántam.
dd) Oly jogintézményeket illetőleg, mik a' jogfej-
lődés terén eléálltak, de törvényeinkben eddigelé
vagy általában nem, vagy csak kevéssé alkalmazvák,
vagy alkalmaztatván, változtatásuk a' körülmények
szerint kivánatosnak tekinthető, – törvényeink szel-
lemével egyező véleményt törekedtem kifejteni.

Végül megjegyeztetni alázatosan kérem, miszerint
e' munka nem puszta 's egyszerü második kiadás,
de teljesen, 's minden részleteiben ujólag átdolgo-
zott munkálat.

434/2. Érk. jún. 29. 1866

Mélyen tisztelt M. Akademiai
Titoknok Ur!

Bocsánatot kell kérnem, hogy követ kező soraimmal alkalmatlankodni kénytelenittetem.

Észrevévén, hogy az Akademia könyvtára számára küldött „a m. polgári jog alapelvei" czimü dolgozatom ismertetését tartalmazó eléterjesztésemben, hiba és tévedés történt: azok kiigazitása tekintetiből, előbbi ismertető eleadásomat megsemmisitetni, s helyébe az ide mellékelt eléterjesztést

398
K.K.

MAGYAR

TUDOMÁNYOS AKADEMIA.

Pest, junius 4 1866

A Magyar Tudományos Akademiához Excellentiád ajándékából beérkezett következő nyomtatvány:

Schematismus cleri dioecesis Neosoliensis pro anno 1866. (2 pld)

az intézet könyvtárába tétetett, s alólirt meg van bízva a küldeményért az Akademia köszönetét kifejezni.

Nagymeltóságu Moyzes István, besztercebányai megyés püspök úr ő Excellentiájának

Besztercebánya.

Nyomatott Emich Gusztáv, magy. akad. nyomdásznál, Pesten, 1863.

ad 430
KR.

Irott köszönő levél ment.

Moyses

1866.

398.

Mélyen tisztelt tekintetes Akademiai
Titoknoki Hivatal!

A' mélyen tisztelt Akad. titoknoki Hivatal részéről történt nyilvános fölszólitás folytán, a' magyar polgári jogot tárgyazó, 's az Akademia Könyvtára számára ide mellékelt, igénytelen dolgozatra nézve, bátorkodom értesitő észrevételeimet eléterjeszteni:

E' dolgozat, miként czime mutatja: a' magyar polgári jog alapelveit, vagy a' magyar polgári jog-tudomány alapjait képező elvek és szabályok ér-telmezését 's világositását tárgyazza. Közzététetett 1865 ben.

E' dolgozat által következő 3 czél megköze-litését kisérlettem meg:

a) A' jog tanulását lehetőleg könnyitni, 's elé-segitni; és ez által annak tanulmányozására, kedv- 's hajlamébresztőleg, és ösztönadolag hatni.

b) Az ország jogállapotának jelen bonyolult helyzetéhez képest lehetőleg tajékozó 's vezér-

könyvet adni a' jogtanulók, kezdő ügyvédek, birák, 's általában az ügyfelek kezeibe.

c) A' magyar polgári jog átalakitására nézve, né-mi tekintetben, előkészitőleg munkálni az által, hogy bizonyos kérdések fölött igénytelen vélemények nyil-vánitatván, az illető szakértőknek eggyel több alka-lom adatott, érintett kérdések figyelembe vétele, 's azok fölött helyes és alapos vélemény nyilvánitásá-ra. —

Első czél megközelitésére, következő modok al-kalmazása által törekedtem: aa) lehetőleg egyszerű világos és könnyen érthető előadás; bb) a' fontosabb kérdések teljes részletességben elemzése; cc) fölvilágo-sitó példák alkalmazása.

Második czél tekintetiben, következő, mint előt-tem legalkalmasabbaknak látszó modok 's eszközö-ket használtam:

aa) Az 1848 előtti és utáni jogállapotot minden tárgynál párhuzamosan terjesztettem elé, hogy könnyebben megitélhető legyen: valjon azon változások, mik ré-giebb törvényeink, vagyis 1848 előtti jogállapotunkra nézve, részint a' közbejött ideiglenes törvénykezési sza-bályok, részint ezek rendelkezése alapján, a' már előbb megjelent ősiségi 's urbériségi kormányrendeletek, to-

vábbá az osztrák polgári törvénykönyv némely rendelkezései folytán előidéztettek, mennyiben egyezők törvényeink szelleme s elveivel, és mennyiben térnek el azoktól ?; teljesen követkevén, miképp a' régiebb, és a' megváltozott jogállapotnak ily alakban előterjesztése a' jelen jogállapot megismerhetésére is egyszersmind egy könnyitő modnak tekintethetett.

bb) A' polgári jogintézményeket és elveket, a' jog más ágait, jelesül a' büntető jogot érdeklő intézményektől, mik régiebb törvénytanitó könyveinkben öszzekapcsolva adattak elé, elválasztottam.

cc) Az 1848 ban törvényileg kimondott ősiség eltörlése, és jog- s teheregyenlőség elvét minden tárgynál teljesen alkalmaztam; s ekkép mintegy régiebb törvényeinknek, az ősiség eltörlése, s a' jog- és teheregyenlőség elve szerinti átalakitását megkisérleni óhajtottam.

dd) Oly jogintézményekre nézve, mik a' jogfejlődés terén az ujabb időben előjöttek, de eddigelé törvényeinkben, vagy általában, nem vagy csak kevéssé alkalmaztattak, vagy pedig alkalmaztatván, változtatásuk a' körülmények szerint kivánatosnak tekinthető, – törvényeink szellemével egyező véleményt kifejteni törekedtem.

Harmadik czélt, következő modon ügyekeztem megközeliteni:

Azon jogviszonyokat illetőleg, melyek az ősiség

430/3. Ért. jún. 27. 1866.

eltörlése, s a' jog- és tehereggyenlőség elvénél fogva teljesen átalakultak, de a' törvényhozás intézkedései, megakadályoztatása miatt, törvényleg nem szabályoztathattak, régiebb törvényeink szellemét, történelmi, s bölcseészeti alapon kifejteni, föladatul tekintettem; mi által a' kérdéses jogviszonyok körüli eljárás esetére, törvényünk elveivel eggyező elvek terjesztetthettek elé, utasitás, és vezérül a' joghallgatók, kezdő ügyvédek, birák, s általában a' törvénnyel nem szakmailag foglalkozó ügyfeleknek. —

Végül megjegyeztetni kérem, hogy e' munka nem pusztán második kiadásul, de teljesen és minden részleteiben ujolag átdolgozott munkául tartathatik.

Többire nagybecsü kegyeibe alázattal ajánlott, állandó mély tisztelettel vagyok,

Mélyen tisztelt M. Akademiai
Titoknoki Hivatalnak

Debreczenben junius 23 1866.

legalázatosabb szolgája
Kallós Lajos.

37.580.

A „Kalauz" czimű könyv tárgyábani f. é. April 16ról 352 sz. a. felterjesztése folytán a m. tud. Akademia Elnökség tisztelettel értesittetik, miszerint a felhivások a felterjesztésben kifejtett irányokban megindittatván, az azokra érkezendő válaszok, és megrendelési pénzek beszállitása után, a kellő számú példányoknak közvetlenül e kir. kormányszékhez leendő felterjesztése iránt a m. tud. Akademiai Elnökség esetről esetre megkerestetni fog. Kelt Budán Julius 12én

[illegible]

A magyar tudományos Akademia
Elnökségének
Pesten.

436/9. Érk. jún. 30. 1866.

Tört. Oszt.

A magyar kir: Helytartótanácstól

37,580.

OFEN

A
magyar tudományos Akademia
Elnökségének

Hivatalból Pesten.

PESTH 23 6

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Tekintetes tudományos Akademia!

A tekintetes titoknoki hivatal f. é. Januar 15^{én} kelt becses fölszollításasa folytán van szerencsem Lenhossék József lev. tag székfoglaló értekezése ügyében következőleg nyilatkozni:

1^{ör} a székfoglaló értekezés példátlan kitartású fáradsággal járó buvárkodásoknak rendszeres alakkal fölruházott eredménye, melynek érdemét a külföld is kitünő mérvben ismerte el, miután az értekezés velejét szerző Bécsben 1861 ben „Ueber den Bulbus rhachiticus und medulla spinalis" czím alatt közli vala, ennél fogva

2^{or} eme székfoglaló értekezés igen belé illik az „értesitőbe", de csak úgy, ha a veres rajzónnal aláhuzott helyeken a kellő nyelvtani módositások megtétetnek

3^{or} Azért bátorkodom a szóban levő értekezést az „értesitőbe" s nem az évkönyvekbe ajánlani, mert eme utóbb említett közlöny számára Lenhossék J. lev. tag egy sokkal bővebb, jelentékenyebb, s eddig sehol sem közlött hasonnemü dolgozattal óhajt szolgálni.

Pest 1866 iki Junius 21^{én} *)

Dr Arangi Lajos l. t.

---

*) f. é. Juniusról költ másod izi fölszollitatásom alkalmával lön sajnos tudtomra, hogy már f. é. Januar 24^{én} elkészült tiszteletteljes beadványom (tél ideén történt V. hunyadi kirandulásom alkalmával:) nem jutott rendeltetése helyére

444/2 Érk. júl. 2. 1866.

449/1866

A
Tek. m. akademia t. c. titok-
nokságának benyujtott
tisztelettelyes véleménye
Arányi Lajosnak

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Lenhossek Jozsef l. t.
székfoglaló beszéde ügyében.

Tekintetes Akademia!

A királyságunk végvidékét lakó s anyaföldjén tulszaporodott Székely nemzet, az utóbbi idők nyomasztó terhei által is mind mélyebben sujtatva, az elszegényedés örvényébe kezdett elmerülni, a mely miatt kezdetét vette ottan amaz erőteljes nép kivándorlása a szomszédos kültartományokba.

Felesleges fejtegetnünk azon vesztés horderejét, melyet egy nagyobb mérvü kivándorlás vonna maga után, ugy nemzetiségi mint államgazdászati szempontból, a midőn sem nemzeti tulszaporodásról, sem királyságunk területének tulnépesedéséről éppen nem panaszkodhatunk.

Miután üdvözült Kralovánszky György szép összegre menő nemeskeblü adományt hagyományozott a T. Akademia kezelése alá a székely kivándorlás gátlásának eszközlésére, ugy tapasztaljuk, hogy a mélyebben gondolkozó hazafiságnak minél élénkebb

446/1866

figyelme kezd fordulni hazánk ezen vérzeni kezdő sebe felé, s jelek mutatkoznak, hogy a hazafias buzgalom érvényesiteni sietend azon czélt, mit az üdvözült véghagyományozó tettleges áldozattal kezdeményezett.

A székely törvényhatóságok képviselői, kik a székely nép anyagi hanyatlásának aggodalmait legközvetlenebbül érezik, meg vannak győződve, hogy a székelyföldön a tulszaporodottság miatti elszegényedésnek a gyorsabb közlekedési vonalok s piaczok megnyitásán kivül – a mi az állam legsürgetősb feladatai közé tartozik – a munkatér megnyitása, a vállalkozási szellemnek olcsó kölcsönök ösztöndijak s segélyezések általi élesztése, a birtokszerzés körüli anyagi közrehatás s más hasonló intézkedések vethetnének gátat, a mire nézve egy alap kezdetét látjuk Kralovanszky adományában, s melyet idővel a hazafi buzgalom megszázszorozhatván, az elkezdődött székely kivándorlás meggátlásának reményével kecsegtethetnők magunkat.

Ehhez képest a székely képviselők barátságos értekezlete megbízott minket, hogy a Tekintetes Akademiát tisztelettel kérnők fel, a székely kivándorlás gátlására szentelendő további

adakozások elfogadására, oda utasitván minket, hogy a hozzánk e czélra beküldendő adakozást is letéteményképp a Tekintetes Akademia kezelése alá helyeznők el, mig az igy begyülendő összeg azon mértéket eléri, a melynek alapján a czél elérésére szükséges közvetlen működés kezdetét veheti.

Valamint egy részről bizunk a Tekintetes Akademia hazafias érzületében, hogy a kezeire áttett alapitvány gyarapitására a szükséges lépéseket időről időre megtenni kész leend, ugy más részről reméljük kérésünkre azon kedvező választ nyerhetni, hogy a hozzánk begyülendő, s időszakonként a Tekintetes Akademiához általunk beküldendő összegeket kezelése alá venni méltóztatand, megkülömböztetett tisztelettel maradván

A Tekintetes Akademiának

Pesten junius 29-kén 1866.

alázatos szolgái,

Mikó Imre

Rózsa Dániel

446/K. átvettem júl. 6. 1866.

Kralovánszky-kancsemény.